

III

(Citi tiesību akti)

EIROPAS EKONOMIKAS ZONA

EBTA UZRAUDZĪBAS IESTĀDES LĒMUMS

Nr. 117/14/COL

(2014. gada 12. marts),

ar kuru deviņdesmit ceturto reizi groza procedūras un materiālo tiesību noteikumus valsts atbalsta jomā, pieņemot jaunas Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus, un pagarinot spēkā esošās Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos

EBTA UZRAUDZĪBAS IESTĀDE (turpmāk "Iestāde"),

ŅEMOT VĒRĀ Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ līgums") un jo īpaši tā 61. līdz 63. pantu, kā arī tā 26. protokolu,

ŅEMOT VĒRĀ EBTA valstu Nolīgumu par Uzraudzības iestādes un Tiesas izveidošanu ("Uzraudzības iestādes un Tiesas izveidošanas nolīgums"), īpaši tā 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 24. pantu, kā arī šā līguma 3. protokola I daļas 1. pantu,

tā kā:

Saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 24. pantu Iestāde īsteno EEZ līguma noteikumus par valsts atbalstu.

Saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu Iestāde sniedz paziņojumus vai izdod pamatnostādnes par EEZ līgumā regulētajiem jautājumiem, ja šis Līgums vai Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīgums to skaidri paredz vai ja Iestāde to uzskata par nepieciešamu.

Eiropas Komisija 2014. gada 15. janvārī pieņēma Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus ⁽¹⁾, kurām ir jāstājas spēkā 2014. gada 1. jūlijā. Jaunajos noteikumos ir izklāstīti nosacījumi, ar kādiem ES dalībvalstis ar pieskait atbalstu, lai mazie un vidējie uzņēmumi un uzņēmumi ar vidēju kapitalizācijas pakāpi varētu vieglāk saņemt finansējumu. Šīs jaunās pamatnostādnes no 2014. gada 1. jūlija aizstās Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos ⁽²⁾.

Eiropas Komisijas Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumu, paredz arī to, ka Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos, ir jāpagarina līdz 2014. gada 30. jūnijam.

Šīs pamatnostādnes attiecas uz Eiropas Ekonomikas zonu.

Visā Eiropas Ekonomikas zonā ir jānodrošina EEZ valsts atbalsta noteikumu vienāda piemērošana saskaņā ar EEZ līguma 1. pantā noteikto viendabīguma mērķi.

⁽¹⁾ OVC 19, 22.1.2014., 4. lpp.

⁽²⁾ OVC 194, 18.8.2006., 2. lpp.

Saskaņā ar EEZ līguma XV pielikuma nodaļas "VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA" II punktu Iestādei pēc apspriešanās ar Eiropas Komisiju ir jāpieņem jaunās Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus, atbilstoši Eiropas Komisijas pieņemtajiem tiesību aktiem.

Jaunās pamatnostādnes aizstās pašreizējās pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos ⁽¹⁾. Līdz brīdīm, kad šīs jaunās pamatnostādnes stāsies spēkā, būtu jāpagarina pamatnostādņu par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos, piemērošana līdz 2014. gada 30. jūnijam.

APSPRIEDUSIES ar Eiropas Komisiju,

APSPRIEDUSIES ar EBTA valstīm, sūtot 2014. gada 12. janvārī vēstuli par šo jautājumu,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Pamatnostādņu par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos, 80. punkta pirmais teikums jālasa šādi:

“(80) Šīs pamatnostādnes zaudē spēku 2014. gada 30. jūnijā.”

2. pants

Valsts atbalsta pamatnostādnes groza, ieviešot jaunas Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus. Jaunās pamatnostādnes ir pievienotas šā lēmuma pielikumā un ir tā neatņemama sastāvdaļa.

3. pants

Autentisks ir tikai teksts angļu valodā.

Briselē, 2014. gada 12. martā

EBTA Uzraudzības iestādes vārdā –

priekšsēdētāja

Oda Helen SLETNES

Kolēģijas loceklis

Frank BÜCHEL

⁽¹⁾ OV C 126, 7.6.2007., 19. lpp. EEZ papildinājums Nr. 27, 7.6.2007., 1. lpp. Grozījumi izdarīti 15.12.2010. ar Lēmumu Nr. 484/10/COL.

PIELIKUMS

III DAĻA. HORIZONTĀLIE NOTEIKUMI

Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus ⁽¹⁾

1. IEVADS

- 1) Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ līgums") 61. panta 3. punkta c) apakšpunktu, EBTA Uzraudzības iestāde ("Iestāde") var uzskatīt par saderīgu ar EEZ līgumu valsts atbalstu, kas paredzēts, lai veicinātu konkrētu saimniecisko darbību attīstību, ja šādam atbalstam nav tāda nelabvēlīga iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kurš ir pretrunā kopīgām interesēm. Šajās pamatnostādnēs izklāstīto iemeslu dēļ Iestāde uzskata, ka riska finansējuma tirgus attīstība un mazo un vidējo uzņēmumu ("MVU"), nelielu uzņēmumu ar vidēji lielu kapitālu un inovatīvu uzņēmumu ar vidēji lielu kapitālu uzlabota piekļuve riska finansējumam ir ļoti būtiska EBTA valstu ekonomikai kopumā.
- 2) Jaunu – jo īpaši inovatīvu un spēcīgas izaugsmes – uzņēmumu attīstības un paplašināšanās veicināšanai var būt liels potenciāls radīt darbvietas. Tāpēc efektīvs MVU riska finansējuma tirgus ir būtisks uzņēmumiem, lai tie varētu piekļūt vajadzīgajam finansējumam katrā savas attīstības posmā.
- 3) Neraugoties uz to izaugsmes perspektīvām, MVU – jo īpaši to agrīnajos attīstības posmos – var saskarties ar grūtībām piekļūt finansējumam. Šo grūtību pamatā ir asimetriskas informācijas problēma – MVU, īpaši jauni MVU, bieži nespēj uzskatāmi parādīt ieguldītājiem savu kredītpēju vai savu uzņēmējdarbības plānu stabilitāti. Šādos apstākļos aktīvā pārbaude, ko ieguldītāji veic, lai sniegtu finansējumu lielākiem uzņēmumiem, var nebūt ieguldījuma vērtā attiecībā uz darījumiem, kuros iesaistīti šie MVU, jo pārbaudes izmaksas ir pārāk augstas salīdzinājumā ar ieguldījuma vērtību. Tāpēc šie MVU neatkarīgi no to projekta kvalitātes un izaugsmes potenciāla varētu nebūt spējīgi piekļūt vajadzīgajam finansējumam pierādāmu sasniegumu trūkuma un nepietiekama nodrošinājuma dēļ. Šīs asimetriskās informācijas dēļ uzņēmējdarbības finanšu tirgi var nesniegt vajadzīgo pašu kapitāla vai aizņēmuma finansējumu jaunizveidotiem MVU un MVU ar spēcīgas izaugsmes potenciālu, kā rezultātā saglabājas kapitāla tirgus nepilnība, kas neļauj piedāvājumam apmierināt pieprasījumu par abām pusēm pieņemamu cenu, un tas nelabvēlīgi ietekmē MVU izaugsmes perspektīvas. Konkrētos apstākļos arī nelieli uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu un inovatīvi uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu saskaras ar tādu pašu tirgus nepilnību.
- 4) Tas, ka uzņēmums nesāņem finansējumu, var ietekmēt ne tikai šo atsevišķo struktūru, jo īpaši *izaugsmes papildu seku* dēļ. Daudzās veiksmīgās nozarēs produktivitāte ir novērojama nevis tāpēc, ka pieaug tirgū esošo uzņēmumu produktivitāte, bet tāpēc, ka efektīvāki un tehnoloģiski attīstītāki uzņēmumi izaug uz mazāk efektīvāko uzņēmumu (vai uzņēmumu, kas darbojas ar novecojušiem produktiem) rēķina. Tā kā šo procesu traucē tas, ka potenciāli veiksmīgi uzņēmumi nespēj iegūt finansējumu, ietekme uz produktivitātes izaugsmi plašākā mērā varētu būt negatīva. Tādējādi, ļaujot lielākam skaitam uzņēmumu iekļūt tirgū, var tikt veicināta izaugsme.
- 5) Tāpēc finansējuma nepietiekamība, kas ietekmē MVU, nelielus uzņēmumus ar vidēji lielu kapitālu un inovatīvus uzņēmumus ar vidēji lielu kapitālu, var būt pamatojums valsts atbalsta pasākumiem, tostarp valsts atbalsta piešķiršanai konkrētos īpašos apstākļos. Pareizi tēmēts valsts atbalsts, kas atbalsta riska finansējuma sniegšanu šiem uzņēmumiem, var būt efektīvs līdzeklis, lai mazinātu apzinātās tirgus nepilnības un palielinātu privātā kapitāla saistību īpatsvaru.
- 6) MVU piekļuve finansējumam ir EEZ kopīgo interešu mērķis. ES un EEZ līmenī ir pieņemtas vairākas iniciatīvas, lai atbalstītu MVU attīstību. Viens no galvenajiem mērķiem ir atvieglot MVU piekļuvi finansējumam.
- 7) Šajā politikas kontekstā Komisijas 2011. gada Rīcības plānā, lai uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam ⁽²⁾ un apspriedēs, kas 2013. gadā tika uzsāktas ar zaļo grāmatu "Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšana" ⁽³⁾, atzīts, ka, Savienības panākumi lielā mērā ir atkarīgi no MVU izaugsmes, taču tiem bieži ir ievērojamas grūtības iegūt finansējumu. Iestāde piekrīt šiem secinājumiem. Tādējādi mērķis ir padarīt MVU redzamākus ieguldītājiem un finanšu tirgus padarīt pievilcīgākus un pieejamākus MVU.

⁽¹⁾ Šīs pamatnostādnes atbilst Komisijas Pamatnostādnēm par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus (OV C 19, 22.1.2014., 4. lpp.).

⁽²⁾ Komisijas paziņojums "Rīcības plāns, lai uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam", COM(2011) 870 *final*, 7.12.2011.

⁽³⁾ COM(2013) 150 *final*, 25.3.2013.

- 8) Nesen attiecībā uz ieguldījumu fondiem tika uzsāktas divas iniciatīvas (*): regula par Eiropas riska kapitāla fondiem (°), kas tika pieņemta 2013. gadā un kas ļauj riska kapitāla fondiem Savienībā tirgot savus fondus un piesaistīt kapitālu visā iekšējā tirgū, un regula par Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondiem (°), kuras mērķis ir ieviest pamatnosacījumus, lai atvieglotu tādu privātu ieguldījumu fondu darbību, kam ar ieguldītājiem ir ilgtermiņa saistības.
- 9) Papildus šīm īpašajām regulām direktīvā par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem ("AIFPD") ir paredzēti reglamentējošie noteikumi par riska finansējuma jomā aktīvu ieguldījumu fondu – piemēram, privātā kapitāla fondu – pārvaldību un darbību (?).
- 10) Komisija 2012. gadā uzsāka sabiedrisko apspriešanu (°), lai apkopotu informāciju par tirgus nepilnību, kas ietekmē MVU piekļuvi aizņēmuma un pašu kapitāla finansējumam, un par 2006. gada Riska kapitāla pamatnostādņu atbilstīgumu (°). Sabiedriskās apspriešanas rezultāti atklāja, ka minēto pamatnostādņu pamatprincipi ir bijuši stabils pamats, lai virzītu publiskos līdzekļus uz plānotajiem mērķa MVU, vienlaicīgi ierobežojot riskus, kas saistīti ar izstumšanu no tirgus. Tomēr sabiedriskajā apspriešanā arī tika konstatēts, ka Riska kapitāla pamatnostādnes bieži tikušas uzskatītas par pārāk ierobežojošām attiecībā uz atbilstīgiem MVU, finansējuma veidiem, atbalsta instrumentiem un finansējuma struktūru.
- 11) Iestāde piekrīt šiem secinājumiem, kurus *mutatis mutandis* var piemērot arī Iestādes pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos (10).
- 12) Komisija paziņojumā par valsts atbalsta modernizāciju (11) izklāstīja vērienīgu valsts atbalsta modernizācijas programmu, kuras pamatā bija trīs galvenie mērķi:
- a) veicināt ilgtermiņīgu, gudru un iekļaujošu izaugsmi konkurētspējīgā iekšējā tirgū;
 - b) Komisijas *ex ante* pārbaudes mērķtiecīgi vērst uz lietām, kurām ir vislielākā ietekme uz iekšējo tirgu, vienlaicīgi stiprinot dalībvalstu sadarbību valsts atbalsta noteikumu izpildē; kā arī
 - c) vienkāršot noteikumus, lai paātrinātu lēmumu pieņemšanas procesu.
- 13) Iestāde pārņēma Komisijas pausto modernizācijas iniciatīvu. Tādējādi, šajās pamatnostādnēs izklāstīto saderīguma nosacījumu pamatā ir kopīgi mērķi.
- 14) Ņemot vērā iepriekš minēto, tiek uzskatīts, ka būtu lietderīgi būtiski pārskatīt valsts atbalsta režīmu, kas attiecas uz riska kapitāla pasākumiem, tostarp tiem, uz kuriem attiecas Vispārējā grupu atbrīvojuma regula (12), lai veicinātu efektīvāku un lietderīgāku dažādu riska finansējuma veidu nodrošināšanu lielākai atbilstīgu uzņēmumu kategorijai. Par šiem pasākumiem, kam piemērots grupu atbrīvojums, nav jāziņo Iestādei, jo tiek uzskatīts, ka tie risina tirgus nepilnību ar atbilstošiem un samērīgiem līdzekļiem, tiem piemīt stimulējoša ietekme un tie līdz minimumam ierobežo jebkādas traucējumus.

(*) Regulas, kas attiecas uz EEZ.

(°) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. aprīļa Regula (ES) Nr. 345/2013 par Eiropas riska kapitāla fondiem (OV L 115, 25.4.2013., 1. lpp.). Regula, kura ir jāiekļauj EEZ līgumā.

(°) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondiem, COM(2013) 462 final, 2013/0214 (COD).

(?) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 8. jūnija Direktīva 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010, (OV L 174, 1.7.2011., 1. lpp.). Direktīva, kura ir jāiekļauj EEZ līgumā.

(°) Aptauja tika publicēta tīmekļa vietnē: (http://ec.europa.eu/competition/consultations/2012_risk_capital/questionnaire_en.pdf).

(°) Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos (OV C 194, 18.8.2006., 2. lpp.).

(10) Valsts atbalsts, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos (OV C 126, 7.6.2007., 19. lpp. un EEZ papildinājums Nr. 27, 7.6.2007., 1. lpp.), grozījumi izdarīti ar Nr. 484/10/COL, 15.12.2010.

(11) Paziņojums par ES valsts atbalsta modernizāciju (VAM), COM(2012) 209 final, 8.5.2012.

(12) Komisijas Regula (EK) Nr. 800/2008/EK, kas atzīst noteiktas atbalsta kategorijas par saderīgām ar kopējo tirgu, piemērojot Līguma 87. un 88. pantu, (OV L 214, 9.8.2008., 3. lpp.) (pašlaik tiek pārskatīta), grozīta ar Komisijas 2013. gada 29. novembra Regulu (ES) Nr. 1224/2013, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 800/2008 attiecībā uz tās piemērošanas termiņu (OV L 320, 30.11.2013., 22. lpp.), EEZ līgumā iekļauta ar XV pielikuma 1. j punktu ar Apvienotās Komitejas lēmumu Nr. 29/2014, 14.2.2014. (vēl nav publicēta ne OV, ne EEZ papildinājumā), stājās spēkā 15.2.2014.

2. PAMATNOSTĀDŅU TVĒRUMS UN DEFINĪCIJAS

- 15) Iestāde piemēro šajās pamatnostādnēs noteiktos principus tiem riska finansējuma pasākumiem, kas neatbilst visiem Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem. Attiecīgajai EBTA valstij jāpaziņo par šiem pasākumiem saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas izveidošanas nolīguma 3. protokola I daļas 1. panta 3. punktu, un Iestāde veic visaptverošu saderības novērtējumu atbilstīgi šo pamatnostādņu 3. iedaļai.
- 16) Tomēr EBTA valstis var arī izvēlēties izstrādāt riska finansējuma pasākumus tādā veidā, ka tie neietver valsts atbalstu saskaņā ar EEZ līguma 61. panta 1. punktu, piemēram, tāpēc, ka tie atbilst tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudes prasībām, vai tāpēc, ka tie atbilst *de minimis* regulas nosacījumiem ⁽¹³⁾. Par šādiem gadījumiem nav jāziņo Iestādei.
- 17) Šajās pamatnostādnēs minētie norādījumi nevar būt par pamatu, lai apšaubītu to valsts atbalsta pasākumu saderību, kas atbilst jebkādās citās pamatnostādnēs, pamatprogrammās vai regulās noteiktiem kritērijiem. Iestāde īpašu uzmanību velta nepieciešamībai novērst to, ka šīs pamatnostādnēs izmanto, lai sasniegtu politikas mērķus, uz kuriem pamatā attiecas citas pamatprogrammas, pamatnostādnēs un regulas.
- 18) Šīs pamatnostādnēs neskar cita veida finanšu instrumentus, kas nav minēti šeit, piemēram, instrumentus, kas nodrošina esošo kredītu vērtspapīrošanu, kuru novērtējumu veic saskaņā ar attiecīgo valsts atbalsta juridisko pamatu.
- 19) Iestāde šajās pamatnostādnēs noteiktos principus piemēro tikai riska finansējuma shēmām. Tos nepiemēro attiecībā uz *ad hoc* pasākumiem, kas nodrošina riska finansējuma atbalstu atsevišķiem uzņēmumiem, izņemot pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt konkrētu alternatīvu tirdzniecības platformu.
- 20) Ir būtiski atgādināt, ka riska finansējuma atbalsta pasākumi ir jāizvērs, izmantojot finanšu starpniekus vai alternatīvas tirdzniecības platformas, izņemot gadījumos, kad fiskālos stimulus piemēro tiešiem ieguldījumiem atbilstīgos uzņēmumos. Tāpēc uz pasākumiem, ar ko EBTA valsts vai publiska struktūra veic tiešus ieguldījumus uzņēmumos, neiesaistot šādus starpniecības instrumentus, neattiecas Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas un šo pamatnostādņu riska finansējuma valsts atbalsta noteikumu tvērumus.
- 21) Ņemot vērā vispārāztītus sasniegumus un augstāku nodrošinājumu, Iestāde neuzskata, ka pastāv vispārēja tirgus nepilnība saistībā ar lielo uzņēmumu piekļuvi finansējumam. Izņēmuma kārtā riska finansējuma pasākums saskaņā ar 3.3.1. iedaļas a) punktu var būt vērst uz nelieliem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu un saskaņā ar 3.3.1. iedaļas b) punktu – uz tādiem inovatīviem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu, kas veic pētniecības un izstrādes, un inovāciju projektus.
- 22) Oficiālā biržas sarakstā vai regulētā tirgū iekļautos uzņēmumus nevar atbalstīt, izmantojot riska finansējuma atbalstu, jo tas, ka tie ir iekļauti biržas sarakstā, pierāda to spēju piesaistīt privāto finansējumu.
- 23) Riska finansējuma atbalsta pasākumi, kuros vispār netiek iesaistīti privātie ieguldītāji, netiek atzīti par saderīgiem. Šādos gadījumos EBTA valstij jāapsver alternatīvi politikas risinājumi, kas var būt atbilstošāki, lai sasniegtu tos pašus mērķus un rezultātus, piemēram, reģionālais ieguldījumu atbalsts vai darbības sākšanas atbalsts, kurš paredzēts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā.
- 24) Riska finansējuma atbalsta pasākumi, kuros privātie ieguldītāji neuzņemas jūtamu risku un/vai kuros ieguvums rodas tikai privātajiem ieguldītājiem, netiek atzīti par saderīgiem. Risku un ieguvumu dalīšana ir nosacījums, kas nepieciešams, lai ierobežotu finanšu riska darījumu valstij un nodrošinātu tai godīgu peļņu.
- 25) Neskarot riska finansējuma atbalstu aizstāšanas kapitāla veidā, kā noteikts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā, riska finansējuma atbalstu nevar izmantot, lai atbalstītu uzņēmumu pārpirkšanu.

⁽¹³⁾ Komisijas 2013. gada 18. decembra Regula (ES) Nr. 1407/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.). Regula, kura ir jāiekļauj EEZ līgumā.

- 26) Riska finansējuma atbalsts netiek uzskatīts par saderīgu ar EEZ līgumu, ja to piešķir:
- a) grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kā definēts Iestādes pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai ⁽¹⁴⁾ (kas grozītas vai aizstātas). Tomēr, piemērojot šīs pamatnostādnes, MVU, kas septiņu gadu laikā no to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma pēc izvēlēta finanšu starpnieka veiktas uzticamības pārbaudes atbilst riska finansējuma ieguldījumiem, neuzskata par grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, izņemot gadījumos, kad uz tiem attiecas maksātspējas procedūra vai kad tie saskaņā ar valsts tiesību aktiem atbilst kritērijiem, lai tiem pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu kolektīvās maksātspējas procedūru;
 - b) uzņēmumiem, kas ir saņēmuši nelikumīgu valsts atbalstu, kurš vēl nav pilnībā atgūts.
- 27) Iestāde šīs pamatnostādnes neattiecinā uz atbalstu, kas paredzēts darbībām, kuras saistītas ar eksportu uz trešām valstīm vai EBTA valstīm, proti, atbalstu, kas tieši saistīts ar eksportēto apjomu, izplatīšanas tīkla izveidi un uzturēšanu vai jebkādiem citiem kārtējiem izdevumiem, kuri saistīti ar eksporta darbību, kā arī atbalstu, kas atkarīgs no tā, vai izmantotas vietējā ražojuma, nevis importētas preces.
- 28) Iestāde šīs pamatnostādnes nepiemēro pasākumiem, kas savā būtībā, ar tiem piesaistītajiem noteikumiem vai finansējuma metodi ietver EEZ spēkā esošo tiesību aktu nedalāmu pārkāpumu ⁽¹⁵⁾, jo īpaši:
- a) pasākumiem, kuros atbalsts uzliek pienākumu izmantot valstī ražotas preces vai valsts pakalpojumus;
 - b) pasākumiem, kas neatbilst EEZ līguma 31. pantam par brīvību veikt uzņēmējdarbību, ja uz atbalstu attiecas pienākums, ka finanšu starpnieku, to pārvaldnieku vai galīgo saņēmēju oficiālajai mītnei ir jāatrodas attiecīgās EBTA valsts teritorijā vai ka tā jāpārvieto uz to. Tas neskar prasību par to, ka finanšu starpniekiem vai to pārvaldniekiem ir jābūt vajadzīgajai licencei, lai veiktu ieguldījumu un pārvaldības darbības attiecīgajā EBTA valstī, vai ka galīgajiem saņēmējiem ir jāveic uzņēmējdarbība un saimnieciskā darbība tās teritorijā;
 - c) pasākumiem, kuri pārkāpj EEZ līguma 40. pantu par kapitāla brīvu apriti.

2.1. Tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaude

- 29) Riska finansējuma pasākumiem bieži ir sarežģīts plāns, kas rada stimulus vienai ekonomikas dalībnieku (ieguldītāju) daļai sniegt riska finansējumu citai ekonomikas dalībnieku (atbilstīgu uzņēmumu) daļai. Atkarībā no pasākuma plāna un arī tad, ja valsts iestāžu nolūks ir dot ieguvumu tikai otrajai grupai, uzņēmumi vienā vai abos līmeņos var gūt labumu no valsts atbalsta. Turklāt riska finansējuma pasākumi vienmēr ir saistīti ar vienu vai vairākiem finanšu starpniekiem, kuru statuss var būt atdalīts no statusa, kāds ir ieguldītājiem un galīgajiem saņēmējiem, kuros tiek veikti ieguldījumi. Šādos gadījumos ir arī nepieciešams izvērtēt, vai var uzskatīt, ka finanšu starpnieks saņem valsts atbalstu.
- 30) Parasti valsts intervence nav uzskatāma par valsts atbalstu, jo tā, piemēram, atbilst tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudei. Saskaņā ar šo pārbaudi saimnieciski darījumi, ko veic publiskas iestādes vai uzņēmumi atbilstīgi parastiem tirgus nosacījumiem un kas nerada priekšrocību to darījuma partneriem, nav uzskatāmi par valsts atbalstu. Neskarot galīgo prerogatīvu, ka EBTA Tiesa lemj par atbalsta pastāvēšanu, šajā iedaļā sniegti papildu norādījumi par tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudes piemērošanu riska finansējuma jomā.

2.1.1. Atbalsts ieguldītājiem

- 31) Kopumā Iestāde uzskata, ka ieguldījums atbilst tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudei un tāpēc nav uzskatāms par valsts atbalstu, ja tas ir veikts līdzvērtīgi (*pari passu*) starp publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem ⁽¹⁶⁾. Ieguldījumu uzskata par līdzvērtīgu, ja publiskie un privātie ieguldītāji tos veikuši saskaņā ar vienādiem noteikumiem, ja abu kategoriju dalībnieki iesaistās vienlaicīgi un ja privāta ieguldītāja intervencei ir reāla ekonomiska nozīme.

⁽¹⁴⁾ OV L 97, 15.4.2005., un EEZ papildinājums Nr. 18., 14.4.2005., 1. lpp. Šo pamatnostādņu darbību pagarināja ar Lēmumu Nr. 438/12/COL, 28.11.2012. (OV L 190, 11.7.2013., 91. lpp. un EEZ papildinājums Nr. 40, 11.7.2013., 15. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Sk., piemēram, spriedumu lietā C-156/98 Vācija/Komisija, 2000, *Recueil*, I-6857. lpp., 78. punkts, un spriedumu lietā C-333/07 *Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne*, 2008, Krājums, I-10807. lpp., 94.–116. punkts.

⁽¹⁶⁾ Privātie ieguldītāji parasti ietver EIF un EIB, kas veic ieguldījumus, uzņemoties pašu risku un no saviem līdzekļiem, bankas, kas veic ieguldījumus, uzņemoties pašu risku un no saviem līdzekļiem, privātus nodibinājumus un fondus, ģimeņu privāto ieguldījumu uzņēmumus un komercenģeļus, korporatīvos ieguldītājus, apdrošināšanas sabiedrības, pensiju fondus, privātpersonas un akadēmiskās iestādes.

- 32) Tiek pieņemts, ka darījums ir veikts saskaņā ar vienādiem noteikumiem, ja publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem ir tādi paši riski un ieguvumi, kā arī vienāds subordinācijas līmenis attiecībā uz to pašu riska kategoriju. Ja publiskais ieguldītājs ir labākā pozīcijā nekā privātais ieguldītājs, piemēram, tāpēc, ka tas salīdzinājumā ar privātajiem ieguldītājiem ātrāk iegūst peļņu, pasākumu var arī uzskatīt par normāliem tirgus apstākļiem atbilstošu, ja vien privātie ieguldītāji nesaņem nekādu priekšrocību.
- 33) Riska finansējuma jomā publisko un privāto ieguldītāju darījumus uzskata par vienlaicīgiem, ja privātie un publiskie ieguldītāji līdziegulda galīgajos saņēmējos ar vienu un to pašu ieguldījuma darījumu. Ja ieguldījumus veic, izmantojot publiskos un privātos finanšu starpniekus, publisko un privāto ieguldītāju ieguldījumus uzskata par vienlaicīgiem.
- 34) Papildu nosacījums ir tāds, ka tādu privāto ieguldītāju sniegtais finansējums, kas ir neatkarīgi no uzņēmumiem, kuros tie iegulda, ir ekonomiski nozīmīgs ⁽¹⁷⁾, ņemot vērā kopējo ieguldījuma apjomu. Iestāde uzskata, ka riska finansējuma pasākumu gadījumā 30 % neatkarīgu privātu ieguldījumu var uzskatīt par ekonomiski nozīmīgiem.
- 35) Ja ieguldījums ir saskaņā ar tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudi, Iestāde uzskata, ka ieguldījumu saņēmēji uzņēmumi nav valsts atbalsta saņēmēji, jo tiek uzskatīts, ka to saņemtie ieguldījumi ir veikti, pamatojoties uz tirgus noteikumiem.
- 36) Ja pasākums privātajiem ieguldītājiem ļauj veikt riska finansējuma ieguldījumus uzņēmumā vai uzņēmumu kopumā ar izdevīgākiem noteikumiem nekā publiskajiem ieguldītājiem, kas veic ieguldījumus tajos pašos uzņēmumos, šie privātie ieguldītāji var gūt priekšrocību (nelīdzvērtīgi (*non pari passu*) ieguldījumi). Šādai priekšrocībai var būt dažādi veidi, piemēram, prioritāra peļņa (stimuls gūt prioritāru peļņu – *upside incentive*) vai samazināts zaudējumu risks salīdzinājumā ar publiskajiem ieguldītājiem pamatā esošā darījuma neizdošanās gadījumā (aizsardzība pret zaudējumu riskiem – *downside protection*).

2.1.2. Atbalsts finanšu starpniekam un/vai tā pārvaldniekam

- 37) Kopumā Iestāde uzskata, ka finanšu starpnieks ir starpniecības instruments atbalsta pārvešanai uz ieguldītājiem un/vai uzņēmumiem, kuros tiek veikts ieguldījums, nevis pats atbalsta saņēmējs – neatkarīgi no tā, vai finanšu starpnieks ir juridiska persona vai vienkārši aktīvu kopums, ko pārvalda neatkarīga pārvaldības sabiedrība.
- 38) Tomēr pasākumi, kas ietver tiešus pārvedumus uz finanšu starpniekiem vai finanšu starpnieku līdzieguldījumu, var būt valsts atbalsts, ja vien šādi pārvedumi vai līdzieguldījumi nav veikti saskaņā ar noteikumiem, kas būtu pieņemami parastam ekonomikas dalībniekam tirgus ekonomikā.
- 39) Ja riska finansējuma pasākumu pārvalda pilnvarota struktūra, kas ar EBTA valsti neveic līdzieguldījumus, šo pilnvaroto struktūru – ja vien tā netiek pārlietu atalgota – uzskata par instrumentu finansējuma novirzīšanai, bet ne par atbalsta saņēmēju. Tomēr, ja pilnvarotā struktūra finansē pasākumu vai ar EBTA valsti veic līdzieguldījumus līdzīgi kā finanšu starpnieki, Iestāde izvērtē, vai pilnvarotā struktūra saņem valsts atbalstu.
- 40) Ja finanšu starpnieka pārvaldnieks vai pārvaldības sabiedrība (turpmāk – “pārvaldnieks”) ir izvēlēti atklātā, pārredzamā, nediskriminējošā un objektīvā atlases procedūrā vai ja pārvaldnieka saņemtā atlīdzība pilnībā atspoguļo pašreizējos tirgus līmeņus salīdzināmās situācijās, tiek uzskatīts, ka šis pārvaldnieks nesaņem valsts atbalstu.
- 41) Ja finanšu starpnieks un tā pārvaldnieks ir publiskas struktūras un nav tikuši izvēlēti atklātā, pārredzamā, nediskriminējošā un objektīvā atlases procedūrā, tos neuzskata par atbalsta saņēmējiem, ja to pārvaldības maksai ir noteikta maksimālā robežvērtība un to atalgojums atspoguļo parastos tirgus apstākļus un ir piesaistīts darbībai. Turklāt publiskie finanšu starpnieki ir jāpārvalda komerciāli, un to pārvaldnieki pieņem lēmumus par ieguldījumiem uz peļņu orientētā veidā, godīgas konkurences apstākļos attiecībā uz valsti. Turklāt privātajiem

⁽¹⁷⁾ Piemēram, *Citynet Amsterdam* lietā Komisija uzskatīja, ka divu privātu dalībnieku ieguldījumi, kas veido vienu trešdaļu no kopējiem kapitālieguldījumiem uzņēmumā (ņemot vērā arī akciju paketes kopējo struktūru un to, ka ir pietiekami akciju, lai izveidotu bloķējošo mazākumu jebkurā uzņēmumā stratēģiskā lēmumā), varētu būt uzskatāmi par ekonomiski nozīmīgiem (sk. Komisijas lēmumu lietā C53/2006 *Citynet Amsterdam*, Nīderlande (OV L 247, 16.9.2008., 27. lpp., 96.–100.)). Turpretim Grieķijas Lauksaimniecības bankas (ATE) lietā N 429/10 (OV C 317, 29.10.2011., 5. lpp.) privātā līdzdalība veidoja tikai 10 % no ieguldījumiem – atšķirībā no 90 % valsts līdzdalības –, tāpēc Komisija secināja, ka nebija izpildīti līdzvērtīgi noteikumi, jo valsts ieguldītajam kapitālam nebija salīdzināmas privātu kapitāldaļu turētāju līdzdalības un tas nebija proporcionāls valsts turēto kapitāldaļu skaitam.

ieguldītājiem ir jābūt atlasītiem atklātā, pārredzamā, nediskriminējošā un objektīvā atlases procedūrā, pamatojoties uz katru darījumu atsevišķi. Jāpastāv piemērotiem mehānismiem, lai izslēgtu jebkādu valsts iespējamo iejaukšanos publiskā fonda ikdienas pārvaldībā.

- 42) Ja valsts ieguldījums ir veikts, izmantojot finanšu starpnieku, un tas ir aizdevumu vai garantiju – tostarp pretgarantiju – veidā, un ir ievēroti EBTA nosacījumi par atsaucē likmi ⁽¹⁸⁾ un valsts atbalstu garantiju veidā ⁽¹⁹⁾, finanšu starpnieku neuzskata par valsts atbalsta saņēmēju.
- 43) Tas, ka finanšu starpnieki var palielināt savus aktīvus un to pārvaldnieki var iegūt lielāku apgrozījumu no komisijas maksām, tiek uzskatīts tikai par atbalsta pasākuma sekundāru ekonomisku ietekmi, nevis par atbalstu finanšu starpniekiem un/vai to pārvaldniekiem. Tomēr, ja riska finansējuma pasākums ir izveidots tā, lai tas savu sekundāro ietekmi novirzītu atsevišķiem iepriekš apzinātiem finanšu starpniekiem, tiek uzskatīts, ka šie finanšu starpnieki saņem netiešu atbalstu.

2.1.3. Atbalsts uzņēmumiem, kuros tiek veikts ieguldījums

- 44) Ja atbalsts pastāv ieguldītāju, finanšu starpnieka vai tā pārvaldnieku līmenī, Iestāde kopumā uzskata, ka tas vismaz daļēji tiek nodots mērķa uzņēmumam. Tas attiecas arī uz gadījumu, kad lēmumus par ieguldījumu pieņem finanšu starpnieka pārvaldnieki, balstoties vienīgi uz komerciāliem apsvērumiem.
- 45) Ja riska finansējuma pasākuma ietvaros mērķa uzņēmumiem sniegti aizdevumu vai garantiju ieguldījumi atbilst Iestādes noteikumiem par atsaucē likmi vai noteikumiem par valsts atbalstu garantiju veidā, šos uzņēmumus neuzskata par valsts atbalsta saņēmējiem.

2.2. Riska finansējuma atbalsts, par kuru jāziņo

- 46) EBTA valstīm saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 3. protokola I daļas 1.panta 3. punktam jāziņo par riska finansējuma pasākumiem, kas uzskatāmi par valsts atbalstu EEZ līguma 61. panta 1. punkta nozīmē (jo īpaši, ja tie neatbilst tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudes prasībām) vai neietilpst *de minimis* regulas tvērumā un neizpilda visus Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas nosacījumus attiecībā uz riska finansējumu. Iestāde novērtē šo pasākumu saderību ar EEZ līgumu saskaņā ar minētā līguma 61. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Šajās pamatnostādņēs uzmanība pievērsta tiem riska finansējuma pasākumiem, kas, visticamāk, ir saderīgi ar EEZ līguma 61. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja ir ievēroti vairāki nosacījumi, kas sīkāk aprakstīti šo pamatnostādņu 3. iedaļā. Šos pasākumus iedala šādās trīs kategorijās.
- 47) Pirmā kategorija ietver riska finansējuma pasākumus, kuru mērķa uzņēmumi neizpilda visas atbilstības prasības, kas riska finansējumam paredzētas Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā. Iestāde pieprasa EBTA valstij veikt šiem pasākumiem visaptverošu *ex ante* novērtējumu, jo vairs nevar pieņemt, ka pastāv tirgus nepilnība, kas ietekmē atbilstīgus uzņēmumus, uz kuriem attiecas Vispārējā grupu atbrīvojuma regula. Šajā kategorijā jo īpaši ietverti pasākumi, kas vērsti uz šādiem uzņēmumiem:
- a) nelieli uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas MVU definīcijā noteiktās robežvērtības ⁽²⁰⁾;
 - b) inovatīvi uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu, kas veic pētniecības, attīstības un inovācijas darbības;
 - c) uzņēmumi, kas saņem sākotnējo riska finansējuma ieguldījumu vairāk nekā septiņus gadus pēc to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma;
 - d) uzņēmumi, kuriem nepieciešamā kopējā riska finansējuma ieguldījuma apmērs pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežvērtību;
 - e) alternatīvās tirdzniecības platformas, kas neatbilst Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem.

⁽¹⁸⁾ Atsaucē likmes un diskonta likmes (OV L 105, 21.4.2011., 32. lpp. un EEZ papildinājums Nr. 23, 21.4.2011., 1. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Valsts atbalsts garantiju veidā (OV L 105, 21.4.2011., 32. lpp. un EEZ papildinājums Nr. 23, 21.4.2011., 1. lpp.).

⁽²⁰⁾ Regulas (EK) Nr. 800/2008 I pielikums, skatīt zemsvītras piezīmi Nr. 12.

- 48) Otrajā kategorijā ietilpst tādi pasākumi, kuru plāna parametri ir atšķirīgi no Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktajiem, bet kuri tomēr vērsti uz tiem pašiem regulā definētajiem atbilstīgajiem uzņēmumiem. Attiecībā uz šiem pasākumiem tirgus nepilnības pastāvēšana ir jāpierāda tikai tādā mērā, lai pamatotu parametru, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktos ierobežojumus, izmantošanu. Šajā kategorijā ietilpst šādi gadījumi:
- a) finanšu instrumenti ar privāto ieguldītāju līdzdalību, kas ir mazāka par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto īpatsvaru;
 - b) finanšu instrumenti ar plāna parametriem, kas ir lielāki par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktajiem griestiem;
 - c) finanšu instrumenti – izņemot garantijas – gadījumos, kad finanšu starpniekus, ieguldītājus vai pārvaldniekus atlasa, dodot priekšroku aizsardzībai pret iespējamiem zaudējumiem (aizsardzība pret zaudējumu riskiem), nevis prioritārai peļņai no ieņēmumiem (stimuli gūt prioritāru peļņu);
 - d) fiskālie stimuli korporatīviem ieguldītājiem, tostarp finanšu starpniekiem vai to pārvaldniekiem, kas darbojas kā līdzieguldītāji.
- 49) Trešā kategorija ietver lielas shēmas, uz kurām Vispārējā grupu atbrīvojuma regula neattiecas to lielā budžeta apmēra dēļ, kā definēts minētajā regulā. Iestāde, veicot šo novērtējumu, pārbauda, vai ir ievēroti Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas nosacījumi un, ja tā ir, novērtē, vai pasākuma plāns ir atbilstošs, ņemot vērā paziņojuma pamatā esošo *ex-ante* novērtējumu. Ja liela shēma neatbilst visiem iepriekš minētajos noteikumos norādītajiem atbilstības un saderības nosacījumiem, iestāde pienācīgi izvērtē saistībā ar *ex-ante* novērtējumu sniegtos pierādījumus gan attiecībā uz tirgus nepilnības pastāvēšanu, gan pasākuma plāna piemērotību. Turklāt tā veic visaptverošu novērtējumu par potenciālo nelabvēlīgo ietekmi, kas šādām shēmām varētu būt uz attiecīgajiem tirgiem.
- 50) Ja ir atbilstošs pamatojums, kas balstīts uz visaptverošu tirgus nepilnības analīzi, svarīgākās iezīmes, kas aprakstītas 47. līdz 49. punktā, var apvienot vienā riska finansējuma pasākumā.
- 51) Izņemot atkāpes, kas īpaši atļautas saskaņā ar šīm pamatnostādņēm, visi citi Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā riska finansējuma atbalstam paredzētie saderīguma nosacījumi kalpo par vadlīniju, lai novērtētu iepriekš minētās paziņojamo pasākumu kategorijas.

2.3. Definīcijas

- 52) Šajās pamatnostādņēs:
- i) “alternatīva tirdzniecības platforma” ir daudzpusēja tirdzniecības sistēma, kā definēts Direktīvas 2004/39/EK ⁽²¹⁾ 4. panta 1. punkta 15. apakšpunktā, kurā lielāko daļu tirgot atļauto finanšu instrumentu emitē MVU;
 - ii) “godīgas konkurences apstākļi” ir tādi starp līgumslēdzējām pusēm pastāvoši ieguldījuma darījuma apstākļi, kas neatšķiras no tiem apstākļiem, kādi būtu starp neatkarīgiem uzņēmumiem, un kas neietver valsts ietekmi;
 - iii) “izpirkšana” ir uzņēmējsabiedrības pašu kapitāla izpirkšana vismaz tā kontroles procentuālās daļas apmērā no esošajiem akcionāriem, lai pārņemtu minētā uzņēmuma līdzekļus un darījumus;
 - iv) “atbilstīgi uzņēmumi” ir MVU, nelieli uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu un inovatīvi uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu;
 - v) “pilnvarotā struktūra” ir Eiropas Investīciju banka, Eiropas Investīciju fonds, starptautiska finanšu iestāde, kurā EBTA valsts ir akciju turētāja, vai EBTA valstī izveidota finanšu iestāde, kuras mērķis ir sabiedrības

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis) par finanšu instrumenta tirgiem (OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.). Direktīva EEZ līgumā iekļauta ar IX pielikuma (Finanšu pakalpojumi) 31.ba punktu ar Apvienotās Komitejas lēmumu Nr. 65/2005, 29.04.2005. (OV L 239, 15.9.2005., 50. lpp. un EEZ papildinājums Nr. 46, 15.9.2005., 31. lpp.).

- interesešu mērķu sasniegšana valsts iestādes, publisko tiesību subjekta vai privāto tiesību subjekta, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, kontrolē. Pilnvaroto struktūru var atlasīt vai tieši iecelt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/18/EK ⁽²²⁾ noteikumiem vai turpmākiem tiesību aktiem, kas pilnībā vai daļēji aizstāj minēto direktīvu;
- vi) "kapitālieguldījums" ir tieši vai netieši ieguldīta kapitāla nodrošinājums uzņēmumam, pretī iegūstot pilnīgas vai daļējas šā uzņēmuma īpašumtiesības;
- vii) "iziešana" ir finanšu starpnieka vai ieguldītāja līdzdalības izbeigšana, kas ietver visa uzņēmuma vienlaicīgu pārdošanu citam uzņēmumam, norakstīšanu, akciju/aizdevumu atmaksāšanu, pārdošanu citam finanšu starpniekam vai citam ieguldītājam, pārdošanu finanšu iestādei un pārdošanu publiskā piedāvājumā, tostarp sākotnējā publiskā piedāvājumā;
- viii) "godīga peļņas norma" ir paredzamā iekšējā peļņas norma, kas līdzvērtīga riskam pielāgotai diskonta likmei, kura atspoguļo ieguldījuma riska līmeni un privāto ieguldītāju ieguldāmā kapitāla veidu un apjomu;
- ix) "galīgais saņēmējs" ir atbilstīgs uzņēmums, kas ir saņēmis ieguldījumu saskaņā ar riska finansējuma valsts atbalsta pasākumu;
- x) "finanšu starpnieks" ir jebkura veida finanšu iestāde neatkarīgi no šīs finanšu iestādes formas un tā, kā īpašumā tā atrodas, tostarp fondu fonds, privātie ieguldījumu fondi, publiskie ieguldījumu fondi, bankas, mikrofinansējuma iestādes un garantiju sabiedrības;
- xi) "pirmais komerciālās pārdošanas darījums" ir pirmais uzņēmuma veiktais pārdošanas darījums produktu vai pakalpojumu tirgū, kas neietver ierobežotu pārdošanu tirgus pārbaudei;
- xii) "pirmās kārtas zaudējumu laidieni" ir zemākās prioritātes riska daļa, kas saistīta ar augstāko zaudējumu risku un ietver mērķa portfeļa paredzamos zaudējumus;
- xiii) "turpmākie ieguldījumi" ir tādi papildu ieguldījumi uzņēmumā, kas seko vienam vai vairākiem iepriekšējiem riska finansējuma ieguldījumu posmiem;
- xiv) "garantija" ir rakstisks apliecinājums uzņemt atbildību par visiem tādiem trešās personas nesekmīgiem riska finansējuma aizdevumu darījumiem kā parāda un nomas instrumenti, kā arī kvazikapitāla darījumiem vai daļu no tiem;
- xv) "garantijas maksimālā robežvērtība" ir publiskā ieguldītāja maksimālais riska darījums, kas izteikts kā procentuālā attiecība no kopējiem ieguldījumiem garantētā portfeli;
- xvi) "garantijas likme" ir publiskā ieguldītāja zaudējumu seguma procentuālā attiecība katram darījumam, kas ir atbilstīgs riska finansējuma valsts atbalstam;
- xvii) "neatkarīgs privāts ieguldītājs" ir privāts ieguldītājs, kas nav akcionārs atbilstīgajā uzņēmumā, kurā tas iegulda, tostarp komercenģeļi un finanšu iestādes, neatkarīgi no tā, kā īpašumā tās atrodas, ciktāl tās saistībā ar savu ieguldījumu uzņemas pilnu risku; jauna uzņēmuma izveidošanas gadījumā visus privātos ieguldītājus, tostarp dibinātājus, uzskata par neatkarīgiem no minētā uzņēmuma;
- xviii) "inovatīvs uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu" ir tāds uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu, kura izmaksas pētniecībai un izstrādei, un inovācijai, kā noteikts Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā, ir a) vismaz 15 % apmērā no tā kopējām darbības izmaksām vismaz vienā no trim gadiem pirms pirmā ieguldījuma riska finansējuma valsts atbalsta pasākuma ietvaros vai b) vismaz 10 % gadā no tā kopējām darbības izmaksām trīs gadu laikā pirms pirmā ieguldījuma riska finansējuma valsts atbalsta pasākuma ietvaros;
- xix) "aizdevuma instruments" ir nolīgums, kurš aizdevējam uzliek pienākumu aizņēmējam nodrošināt atrunātu naudas summu atrunātajā laikposmā un saskaņā ar kuru aizņēmējam ir pienākums atmaksāt naudas summu atrunātajā laikposmā; tas var būt aizdevuma vai cita finanšu instrumenta – tostarp nomas – veidā, kas nodrošina aizdevējam minimālās atlīdzības galveno daļu;

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK, par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 1 34, 30.4.2004., 114. lpp.), kurā izdarīti labojumi (OV L 351, 26.11.2004., 44. lpp.). Direktīva EEZ līgumā iekļauta ar XVI pielikuma (Publiskais iepirkums) 2. punktu ar Apvienotās Komitejas lēmumu Nr. 68/2006, 2.6.2006. (OV L 245, 7.9.2006., 22. lpp. un EEZ papildinājums Nr. 44, 7.9.2006., 18. lpp.).

- xx) "uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu" šajās pamatnostādņēs ir uzņēmums, kā darbinieku skaits nepārsniedz 1 500 darbiniekus, kuru skaits aprēķināts saskaņā ar Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas 3., 4. un 5. pantu. Šajās pamatnostādņēs vairākas struktūras uzskata par vienu uzņēmumu, ja ir izpildīts jebkurš no Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas I pielikuma 3. panta 3. punktā minētajiem nosacījumiem. Šī definīcija neskar citas definīcijas, kas izmantotas, lai izvietotu finanšu instrumentus saskaņā ar ES/EEZ programmām, kuras nav saistītas ar valsts atbalstu;
- xxi) "fiziska persona" ir persona – izņemot juridiskas personas–, kas nav uzņēmums EEZ līguma 61. panta 1. punkta nozīmē;
- xxii) "jauns aizdevums" ir no jauna uzsākts aizdevuma instruments, kas izveidots, lai finansētu jaunus ieguldījumus vai apgrozāmo kapitālu, izņemot esošo aizdevumu refinansēšanu;
- xxiii) "aizstāšanas kapitāls" ir uzņēmuma esošo akciju pārpirkšana no iepriekšēja ieguldītāja vai akcionāra;
- xxiv) "riskā finansējuma ieguldījums" ir pašu kapitāla un kvazikapitāla ieguldījumi, aizdevumi, tostarp nomas, garantijas vai to apvienojumi atbilstīgos uzņēmumos;
- xxv) "kvazikapitāla ieguldījums" ir finansējuma veids starp pašu kapitāla finansējumu un aizņēmuma finansējumu, kuram ir augstāks risks nekā prioritārajam aizņēmumam un zemāks risks nekā pamata kapitālam un kura ieņēmumi turētājam ir galvenokārt balstīti uz attiecīgā mērķa uzņēmuma peļņu vai zaudējumiem, un kurš nav nodrošināts saistību nepildīšanas gadījumā. Kvazikapitāla ieguldījumi var būt struktūrēti kā nenodrošināts un pakārtots aizņēmums, tostarp mezanīna parāds, un dažos gadījumos konvertējams pašu kapitālā vai priekšrocību kapitālā;
- xxvi) "mazi un vidēji uzņēmumi (MVU)" ir uzņēmumi saskaņā ar Vispārējā grupu atbrīvojumu regulas I pielikuma definīciju;
- xxvii) "neliels uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu" ir uzņēmums, kā darbinieku skaits nepārsniedz 499 darbiniekus, kuru skaits aprēķināts saskaņā ar Vispārējā grupu atbrīvojumu regulas I pielikuma 3. un 5. pantu, un kā gada apgrozījums nepārsniedz EUR 100 miljonus vai kā gada bilance nepārsniedz EUR 86 miljonus. Šajās pamatnostādņēs vairākas struktūras uzskata par vienu uzņēmumu, ja ir izpildīts jebkurš no Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas I pielikuma 3. panta 3. punktā minētajiem nosacījumiem. Šī definīcija neskar citas definīcijas, kas izmantotas, lai izvietotu finanšu instrumentus saskaņā ar ES/EEZ programmām, kuras nav saistītas ar valsts atbalstu;
- xxviii) "kopējais finansējums" ir maksimālais kopējā ieguldījuma apjoms, kas ieguldīts atbilstīgā uzņēmumā, izmantojot vienu vai vairākus riskā finansējuma ieguldījumus, tostarp turpmākus ieguldījumus, jebkura riskā finansējuma valsts atbalsta pasākuma ietvaros, izņemot pilnībā privātus ieguldījumus, kuri piešķirti atbilstoši tirgus nosacījumiem un neietilpst riskā finansējuma valsts atbalsta pasākuma tvērumā;
- xxix) "nekotēts uzņēmums" ir uzņēmums, kas nav iekļauts oficiālā biržas sarakstā, izņemot alternatīvas tirdzniecības platformas.

3. RISKĀ FINANSĒJUMA ATBALSTA SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS

3.1. Kopējie novērtēšanas principi

- 53) Lai novērtētu, vai paziņoto atbalsta pasākumu var uzskatīt par saderīgu ar EEZ līgumu, Iestāde parasti analizē, vai atbalsta pasākuma plāns nodrošina to, ka pozitīva atbalsta ietekme uz kopīgo interešu mērķi pārsniedz tā potenciālo nelabvēlīgo ietekmi uz tirdzniecību starp EEZ līguma līgumslēdzējām pusēm ("Līgumslēdzējas puses") un konkurenci.
- 54) Komisijas 2012. gada 8. maija paziņojumā par valsts atbalstu tika izteikts aicinājums noteikt un definēt kopējus principus, kas piemērojami, novērtējot atbalsta pasākumu saderību. Šajā nolūkā Iestāde uzskatīs atbalsta pasākumu par saderīgu ar EEZ līgumu tikai tad, ja tas atbilst katram no šiem kritērijiem:
- a) ieguldījums precīzi definēta kopīgu interešu mērķa sasniegšanā – valsts atbalsta pasākuma mērķim jābūt kopīgu interešu mērķim saskaņā ar EEZ līguma 61. panta 3. punktu (3.2. iedaļa);

- b) valsts intervences nepieciešamība – valsts atbalsta pasākuma jābūt vēršam uz tādas situācijas risināšanu, kurā atbalsts var sniegt būtisku uzlabojumu, ko tirgus pats nespētu nodrošināt, novēršot tirgus nepilnību (3.3. iedaļa);
 - c) atbalsta pasākuma piemērotība – ierosinātajam valsts piemērotam pasākumam jābūt atbilstošam politikas instrumentam, lai sasniegtu kopīgu interešu mērķi (3.4. iedaļa);
 - d) stimulējoša ietekme – valsts atbalsta pasākumam jāizmaina attiecīgā(-o) uzņēmuma(-u) rīcība, lai tā ietver papildu darbību, ko tas (tie) neveiktu bez šā atbalsta vai veiktu to ierobežotā vai citādā veidā (3.5. iedaļa);
 - e) atbalsta samērīgums (līdz minimumam ierobežots atbalsts) – valsts atbalsta pasākumam jābūt ierobežotam līdz minimumam, kas nepieciešams, lai simulētu attiecīgā(-o) uzņēmuma(-u) papildu ieguldījumu vai darbību (3.6. iedaļa);
 - f) izvairīšanās no nepamatotas nelabvēlīgas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp Līgumslēdzējām pusēm – atbalsta nelabvēlīgajai ietekmei jābūt pietiekami ierobežotai, lai pasākuma ietekmes kopējais samērs būtu pozitīvs (3.7. iedaļa);
 - g) atbalsta pārredzamība – EBTA valstīm, Iestādei, ekonomikas dalībniekiem un sabiedrībai ir jābūt vienkāršai piekļuvei visiem attiecīgajiem tiesību aktiem un derīgai informācijai par piešķirto atbalstu (3.8. iedaļa).
- 55) Konkrētu shēmu kategoriju kopējam samēram var piemērot arī *ex ante* novērtējuma prasības, kā turpmāk aprakstīts 4. iedaļā. Šādos gadījumos Iestāde var ierobežot šo shēmu termiņus ar iespēju paziņot par to pagarināšanu.
- 56) Novērtējot jebkura atbalsta saderību ar EEZ līgumu, Iestāde ņems vērā visus tiesas procesus saistībā ar EEZ līguma 53. vai 54. panta pārkāpumiem, kuri var attiekties uz atbalsta saņēmēju un kuri var būt būtiski saderības novērtēšanai saskaņā ar EEZ līguma 61. panta 3. punktu ⁽²³⁾.

3.2. Ieguldījums kopīgā mērķī

- 57) Valsts atbalstam ir jāpalīdz sasniegt vienu vai vairākus kopīgu interešu mērķus EEZ līguma 61. panta 3. punkta nozīmē. Attiecībā uz riska finansējuma atbalstu vispārīgs politikas mērķis ir uzlabot finansējuma sniegšanu dzīvotspējīgiem MVU no to agrinās attīstības līdz izaugsmes posmam un konkrētos apstākļos arī nelieliem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu un inovatīviem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu; lai EEZ teritorijā ilgtermiņā izstrādātu konkurētspējīgu uzņēmējdarbības finanšu tirgu, kam būtu jāveicina kopējā ekonomiskā izaugsme.

3.2.1. Konkrēti pasākuma politikas mērķi

- 58) Pasākumam jādefinē konkrēti politikas mērķi, ņemot vērā vispārīgos politikas mērķus, kas iepriekš norādīti 57. punktā. Šajā nolūkā EBTA valstij jāveic *ex ante* novērtējums, lai noteiktu politikas mērķus un definētu attiecīgos darbības rādītājus. Pasākuma apmēram un ilgumam vajadzētu būt atbilstīgam politikas mērķiem. Principā darbības rādītāji var ietvert:
- a) vajadzīgo vai plānoto privātā sektora ieguldījumu;
 - b) plānoto galīgo saņēmēju skaitu, kas saņem ieguldījumu, tostarp jaunizveidoto MVU skaitu;
 - c) plānoto jaunizveidoto uzņēmumu skaitu riska finansējuma pasākuma īstenošanas laikā un riska finansējuma ieguldījumu rezultātā;
 - d) radīto darbavietu skaitu galīgajos saņēmējos uzņēmumos no dienas, kad veikts pirmais riska finansējuma ieguldījums saskaņā ar riska finansējuma pasākumu, līdz iziešanai;
 - e) atbilstīgā gadījumā to ieguldījumu daļu, kas veikti saskaņā ar tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudi;
 - f) starpposmus un termiņus, kādos jāiegulda konkrētas iepriekš noteiktās budžeta summas vai daļas;

⁽²³⁾ Sk. lietu C-225/91 *Matra/Komisija*, *Recueil* 1993, I-3203. lpp., 42. punkts.

- g) peļņu/atdevi, kas gaidāma no ieguldījumiem;
 - h) atbilstīgā gadījumā galīgo saņēmēju iesniegtos patenta pieprasījumus riska finansējuma pasākuma īstenošanas laikā.
- 59) Rādītāji, kas minēti 58. punktā, ir būtiski, lai izvērtētu pasākuma efektivitāti un novērtētu finanšu starpnieka atlases procedūras kontekstā sagatavotās ieguldījumu stratēģijas derīgumu.

3.2.2. Finanšu starpnieki, kas sasniedz politikas mērķus

- 60) Lai nodrošinātu, ka riska finansējuma pasākumā iesaistītie finanšu starpnieki sasniedz attiecīgos politikas mērķus, tiem jāatbilst turpmāk 61. un 62. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.
- 61) Finanšu starpnieka ieguldījumu stratēģijai jābūt saskaņotai ar pasākuma politikas mērķiem. Atlases procedūrā finanšu starpniekiem uzskatāmi jāparāda, kā to ierosinātā ieguldījumu stratēģija var palīdzēt sasniegt politikas mērķus.
- 62) EBTA valstij ir jānodrošina, ka starpnieku ieguldījumu stratēģija vienmēr paliek saskaņota ar apstiprinātajiem politikas mērķiem, piemēram, izmantojot piemērotus uzraudzības un ziņošanas mehānismus un publisko ieguldītāju pārstāvju līdzdalību finanšu starpnieka pārstāvības struktūrās, piemēram, uzraudzības padomē vai konsultatīvajā padomē. Piemērotai vadības struktūrai ir jānodrošina, ka, lai veiktu būtiskas izmaiņas ieguldījumu stratēģijā, ir vajadzīga EBTA valsts iepriekšēja piekrišana. Lai novērstu šaubas, EBTA valsts nevar tieši piedalīties individuālā ieguldījumā un lēmumu pieņemšanā par tiesību atņemšanu.

3.3. Valsts intervences nepieciešamība

- 63) Valsts atbalsts var būt pamatots vienīgi tad, ja tas ir vērst uz konkrētām tirgus nepilnībām, kas ietekmē kopīgā mērķa sasniegšanu. Iestāde uzskata, ka attiecībā uz MVU piekļuvi finansējumam nepastāv vispārēja tirgus nepilnība, bet vienīgi nepilnība, kas saistīta ar konkrētām MVU grupām un kas atkarīga no attiecīgās EBTA valsts konkrētās ekonomiskās situācijas. Tas jo īpaši (bet ne tikai) attiecas uz tiem MVU sākotnējā posmā, kas, neraugoties uz to izaugsmes perspektīvām, nespēj ieguldītājiem pierādīt savu kredīspēju vai uzņēmējdarbības plānu stabilitāti. Šādu tirgus nepilnības apmērs gan ietekmēto uzņēmumu, gan to kapitāla prasību ziņā var būt atšķirīgs atkarībā no nozares, kurā tie darbojas. Informācijas asimetriskuma dēļ tirgum ir grūti novērtēt šādu MVU riska/peļņas profilu un to spēju radīt riskam pielāgotus ieņēmumus. Grūtības, kādas šiem MVU ir dalīties ar informāciju par sava projekta kvalitāti, to potenciālais risks un zemā kredīspēja rada lielas darījuma un starpniecības izmaksas un var saasināt ieguldītāju nevēlēšanos uzņemties risku. Konkrētos apstākļos nelieli uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu un inovatīvi uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu var saskarties ar līdzīgām problēmām, un tādēļ tos var ietekmēt tā pati tirgus nepilnība.
- 64) Tāpēc riska finansējuma pasākums jānosaka, pamatojoties uz *ex ante* novērtējumu, kas liecina par finansējuma nepietiekamību, kura ietekmē atbilstīgos uzņēmumus mērķa attīstības posmā, ģeogrāfiskajā apgabalā un, ja attiecināms, tautsaimniecības nozarē. Riska finansējuma pasākumam jābūt izstrādātam tā, lai risinātu tirgus nepilnības, kas pierādītas *ex ante* novērtējumā.
- 65) Jāanalizē gan strukturālās un cikliskās (t. i., ar krīzi saistītas) problēmas, kuru ietekmē privātais finansējums ir zemāks par optimālo līmeni. Jo īpaši novērtējumā jāsniedz vispusīga analīze par atbilstīgajiem uzņēmumiem pieejamā finansējuma avotiem, ņemot vērā mērķa ģeogrāfiskajā apgabalā pastāvošo finanšu starpnieku skaitu, to publisko vai privāto raksturu, uz attiecīgo tirgus segmentu virzīto ieguldījumu apmēru, potenciāli atbilstīgo uzņēmumu skaitu un atsevišķu darījumu vidējās vērtības. Šī analīze jāveic, balstoties uz datiem par iepriekšējiem pieciem gadiem pirms riska finanšu pasākuma paziņošanas, un, pamatojoties uz tiem, būtu jāaplēš finansējuma nepietiekamības veids un apmērs, proti, līmenis, kādā netiek apmierināts atbilstīgo uzņēmumu pieprasījums pēc finansējuma.
- 66) Būtu vēlams, ka *ex ante* novērtējumu veic neatkarīga struktūra, balstoties uz objektīviem un aktuāliem pierādījumiem. EBTA valstis var iesniegt pastāvošos novērtējumus, ja tie ir veikti ne senāk kā 3 gadus pirms riska finansējuma pasākuma paziņošanas. Izskatot *ex ante* novērtējuma secinājumus, Iestāde patur tiesības apšaubīt datu derīgumu, ņemot vērā pieejamos pierādījumus.

- 67) Lai nodrošinātu, ka pasākumā iesaistītie finanšu starpnieki pievēršas konstatētajām tirgus nepilnībām, veic uzticamības pārbaudi ar mērķi nodrošināt ekonomiski stabilu ieguldījumu stratēģiju, pievēršoties identificētajam politikas mērķim un ievērojot noteiktās atbilstības prasības un finansējuma ierobežojumus. EBTA valstīm jo īpaši jāizvēlas finanšu starpnieki, kas var pierādīt, ka to ierosinātā ieguldījumu stratēģija ir ekonomiski stabila un ietver atbilstīgu riska dažādošanas politiku, kuras mērķis ir panākt ekonomisko dzīvotspēju un efektīvu līmeni ieguldījumu apmēra un teritoriālās darbības jomas ziņā.
- 68) Turklāt *ex ante* novērtējumā jāņem vērā konkrētas tirgus nepilnības, ar kurām saskaras atbilstīgie mērķa uzņēmumi, pamatojoties uz papildu vadlīnijām, kas noteiktas 69. līdz 88. punktā.

3.3.1. Pasākumi, kas pievēršas uzņēmumu kategorijām, kuras neietilpst Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas tvērumā

a) Nelieli uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu

- 69) Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas tvērums attiecas tikai uz atbilstīgajiem MVU. Tomēr daži uzņēmumi, kas neatbilst cilvēku skaita un/vai finanšu robežvērtībām, kuras raksturīgas MVU jēdzienam, var saskarties ar līdzīgiem finansējuma ierobežojumiem.
- 70) Riska finansējuma pasākumam atbilstīgu uzņēmumu tvēruma paplašināšana, lai ietvertu nelielus uzņēmumus ar vidēji lielu kapitālu, var būt pamatota, ciktāl tas privātajiem ieguldītājiem rada stimulu ieguldīt dažādotākā portfeli ar labākām ienākšanas un iziešanas iespējām. Ietverot portfeli nelielus uzņēmumus ar vidēji lielu kapitālu, varētu samazināt risku portfeļa līmenī un tādējādi palielināt peļņu no ieguldījumiem. Tāpēc tas var būt īpaši efektīvs veids, kādā institucionālos ieguldītājus piesaistīt uzņēmumiem, kas ir riskantāki un atrodas sākotnējā posmā.
- 71) Ņemot vērā iepriekš minēto un ar noteikumu, ka *ex ante* novērtējums ietver atbilstošus ekonomiskos pierādījumus, šajā nolūkā var būt pamatoti sniegt atbalstu nelieliem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu. Iestāde savā novērtējumā ņem vērā mērķa uzņēmumu darba un kapitāla intensitāti, kā arī citus kritērijus, kas atspoguļo konkrētus finansējuma ierobežojumus, kuri ietekmē nelielus uzņēmumus ar vidēji lielu kapitālu (piemēram, pietiekams nodrošinājums lielam aizdevumam).

b) Inovatīvi uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu

- 72) Konkrētos apstākļos uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu arī varētu saskarties ar finansējuma ierobežojumiem, kas ir salīdzināmi ar tiem, kuri skar MVU. Tas var būt attiecināms uz tādiem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu, kas papildus pētniecības un izstrādes, un inovāciju darbībām veic sākotnējos ieguldījumus ražošanas iekārtās, tostarp tirgus reprodukcijas projektos, un kā sasniegumi potenciālajiem ieguldītājiem neļauj izdarīt atbilstīgus pieņemumus attiecībā uz to, kādas būs šādu pasākumu rezultātu izredzes tirgū. Šādā gadījumā riska finansējuma valsts atbalsts var būt nepieciešams inovatīviem uzņēmumiem ar vidēji lielu kapitālu, lai tie savu ražošanas jaudu varētu palielināt līdz ilgtspējīgam mērogam, kas tiem ļautu piesaistīt privāto finansējumu saviem spēkiem. Kā minēts 3.3.1. punkta a) apakšpunktā, šādu inovatīvu uzņēmumu ar vidēji lielu kapitālu iekļaušana ieguldījumu portfeli var būt efektīvs veids, kādā finanšu starpnieks var piedāvāt dažādotāku kopumu ar ieguldījumu iespējām, kas būtu pievilcīgākas plašākam potenciālo ieguldītāju lokam.

c) Uzņēmumi, kas saņem sākotnējo riska finansējuma ieguldījumu vairāk nekā septiņus gadus pēc to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma

- 73) Vispārējā grupu atbrīvojuma regula attiecas uz MVU, kas saņem sākotnējo ieguldījumu riska finansējuma pasākuma ietvaros pirms to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma tirgū vai septiņu gadu laikā pēc to pirmā komerciālā pārdošanas darījuma. Pēc šā septiņu gadu perioda grupu atbrīvojums attiecas tikai uz turpmākiem ieguldījumiem. Tomēr noteiktu veidu uzņēmumus var uzskatīt par tādiem, kas joprojām atrodas paplašināšanās/agrīnās izaugsmes posmā, ja pat pēc šā septiņu gadu perioda tie nav pietiekami pierādījušas savu potenciālu gūt peļņu un/vai tiem nav pietiekami spēcīgi sasniegumi un nodrošinājums. Tas var attiekties uz augsta riska nozarēm, piemēram, biotehnoloģiju, kultūras un radošo nozari, un kopumā uz inovatīviem MVU ⁽²⁴⁾. Turklāt uzņēmumiem, kam ir pietiekams pašu kapitāls, lai finansētu sākotnējo darbību, ārējais finansējums var būt nepieciešams tikai vēlākā posmā, piemēram, lai palielinātu jaudu no neliela mēroga uzņēmējdarbības uz lielāka mēroga uzņēmējdarbību. Tam var būt nepieciešams lielāks ieguldījumu apmērs, nekā tie var nodrošināt no pašu līdzekļiem.

⁽²⁴⁾ Tas, vai MVU ir inovatīvs, ir jāizvērtē, ņemot vērā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā norādīto definīciju.

- 74) Tāpēc var pieļaut pasākumus, kuros sākotnējo ieguldījumu veic vairāk nekā septiņus gadus pēc mērķa uzņēmuma pirmā komerciālas pārdošanas darījuma. Šādos apstākļos Iestāde var pieprasīt, lai pasākums skaidri definētu atbilstīgos uzņēmumus, ņemot vērā *ex ante* novērtējumā sniegtos pierādījumus attiecībā uz tādas konkrētas tirgus nepilnības pastāvēšanu, kas ietekmē šos uzņēmumus.
- d) Uzņēmumi, kuriem nepieciešamā kopējā riska finansējuma ieguldījuma apmērs pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežvērtību
- 75) Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir noteikta riska finansējuma kopējā maksimālā summa katram atbilstīgajam uzņēmumam, iekļaujot turpmākos ieguldījumus. Tomēr dažās nozarēs, kur sākotnējās pētniecības vai ieguldījumu izmaksas ir salīdzinoši augstas, piemēram, dzīvības zinātnē vai videi nekaitīgas tehnoloģijas vai enerģijas jomā, šī summa var nebūt pietiekama, lai veiktu visus vajadzīgos ieguldījumu posmus un lai uzņēmums virzītos uz ilgtspējīgu izaugsmi. Tāpēc konkrētos apstākļos var būt pamatoti atļaut piešķirt lielāku kopējā ieguldījuma apmēru atbilstīgiem uzņēmumiem.
- 76) Tādējādi riska finansējuma pasākumi var sniegt atbalstu virs šīs maksimālās kopējās summas, ja paredzētā finansējuma summa atspoguļo *ex ante* novērtējumā attiecībā uz mērķa nozarēm un/vai teritorijām identificēto finansējuma nepietiekamības apmēru un veidu. Šādos gadījumos Iestāde ņem vērā mērķa nozaru kapitāla intensitāti un/vai lielākās izmaksas par ieguldījumiem konkrētos ģeogrāfiskajos apgabalos.
- e) Alternatīvas tirdzniecības platformas, kas neatbilst Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem
- 77) Iestāde atzīst, ka alternatīvas tirdzniecības platformas ir svarīga MVU finansēšanas tirgus daļa, jo tās piesaista jaunu kapitālu MVU un atvieglo agrāko ieguldītāju izešanu ⁽²⁵⁾. Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir atzīta to nozīme, atvieglojot to darbību vai nu ar fiskāliem stimuliem, kas vērsti uz fiziskām personām, kuras iegulda šajās platformās iekļautos uzņēmumos, vai arī platformas operatoram sniedzot atbalstu darbības sākšanai ar nosacījumu, ka platformas operators ir uzskatāms par mazu uzņēmumu un nepārsniedz noteiktas robežvērtības.
- 78) Tomēr alternatīvu tirdzniecības platformu operatori nodibināšanas brīdī var arī nebūt mazi uzņēmumi. Tāpat atbalsta maksimālā summa, kas saskaņā ar Vispārējā grupu atbrīvojuma regulu pieļaujama kā atbalsts darbības sākšanai, var būt nepietiekama, lai atbalstītu platformas izveidi. Turklāt, lai piesaistītu pietiekamus resursus jaunu platformu izveidei un izvēršanai, var būt vajadzīgi radīt fiskālus stimulus korporatīvajiem ieguldītājiem. Visbeidzot platformā var būt iekļauti ne tikai MVU, bet arī uzņēmumi, kas pārsniedz MVU definīcijā noteiktās robežvērtības.
- 79) Tādēļ konkrētos apstākļos var būt pamatoti atļaut fiskālus stimulus korporatīviem ieguldītājiem, lai atbalstītu platformu operatorus, kas nav mazi uzņēmumi, vai atļaut ieguldījumus tādu alternatīvu tirdzniecības platformu izveidē, kuru apmērs pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā darbības sākšanas atbalstam noteiktos ierobežojumus, vai atļaut atbalstu alternatīvām tirdzniecības platformām, kurās lielākā daļa tirgot atļauto finanšu instrumentu emitē MVU. Tas atbilst politikas mērķim atbalstīt MVU piekļuvi finansējumam, izmantojot vienmērīgu finansējuma ķēdi. Tāpēc *ex ante* novērtējumā ir jāpierāda, ka pastāv īpaša tirgus nepilnība, kas ietekmē šādas platformas attiecīgajā ģeogrāfiskajā tirgū.

3.3.2. Pasākumi ar tādiem plāna parametriem, kas neatbilst Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas nosacījumiem

- a) Finanšu instrumenti ar privāto ieguldītāju dalību, kas ir mazāka par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto īpatsvaru
- 80) Tirgus nepilnības, kas ietekmē uzņēmumus konkrētos reģionos vai EBTA valstīs, var būt izteiktākas, jo MVU finansējuma tirgu attīstība šajos apgabalos salīdzinājumā ar citiem reģioniem tajā pašā EBTA valstī vai citās EBTA valstīs ir relatīvi nepietiekama. Tas var jo īpaši attiekties uz EBTA valstīm, kurās nav labi izveidoti oficiālie riska

⁽²⁵⁾ Iestāde atzīst kolektīvā finansējuma platformu pieaugošo nozīmi finansējuma piesaistīšanā jaunizveidotiem uzņēmumiem. Tāpēc apstiprinātas tirgus nepilnības gadījumā un gadījumos, ja kolektīvā finansējuma (*crowd funding*) platformai ir operators, kas ir atsevišķa juridiska persona, Iestāde analogā veidā var piemērot alternatīvām tirdzniecības platformām piemērojamos noteikumus. Tas tāpat attiecas uz fiskāliem stimuliem veikt ieguldījumus, izmantojot šādas kolektīvā finansējuma platformas. Ņemot vērā, ka Savienībā/EEZ kolektīvais finansējums parādījies nesen, riska finansējuma pasākumi, kas saistīti ar kolektīvo finansējumu, varētu tikt izvērtēti atbilstīgi šo pamatnostādņu 4. iedaļā minētajam.

kapitāla ieguldītāji vai komercenģeļi. Tāpēc mērķis mudināt šajos reģionos izstrādāt efektīvu MVU finanšu tirgu un novērst strukturālos šķēršļus, kas varētu kavēt efektīvu MVU piekļuvi riska finansējumam, var attaisnot labvēlīgāku Iestādes nostāju pret pasākumiem, kas atļauj privāto ieguldītāju līdzdalību ar īpatsvaru, kas ir mazāks par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā paredzēto.

- 81) Turklāt Iestāde ieņem pozitīvu nostāju attiecībā uz riska finansējuma pasākumiem ar privāto ieguldītāju līdzdalību, kas ir mazāka par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto īpatsvaru, jo īpaši, ja tie ir konkrēti vērsti uz MVU pirms to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma vai koncepcijas pierādīšanas posmā, proti, vērsti uz uzņēmumiem, ko skar daudz izteiktāka tirgus nepilnība, ja daļu no ieguldījuma riska faktiski uzņemas iesaistītie privātie ieguldītāji.
- b) Finanšu instrumenti ar plāna parametriem, kas ir augstāki nekā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktie griesti
- 82) Vispārējā grupu atbrīvojuma regula sniedz labumu pasākumiem, kuros nelīdzvērtīgs zaudējumu sadalījums starp publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem ir izveidots tā, lai ierobežotu pirmās kārtas zaudējumus, ko uzņemas publiskais ieguldītājs. Tāpat garantiju gadījumā Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā ir noteikti ierobežojumi attiecībā uz garantijas likmi un kopējiem zaudējumiem, ko uzņemas publiskais ieguldītājs.
- 83) Tomēr konkrētos apstākļos, ieņemot riskantāku finanšu pozīciju, publiskais finansējums var ļaut privātajiem ieguldītājiem vai aizdevējiem sniegt papildu finansējumu. Novērtējot pasākumus ar finanšu plāna parametriem, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktos griestus, Iestāde, kā norādīts šo pamatnostādņu 3.4.2. iedaļā, ņem vērā vairākus faktoros.
- c) Finanšu instrumenti, kas nav garantijas, ja ieguldītājus, finanšu starpniekus un to pārvaldniekus izraugās, aizsardzībai pret zaudējumu riskiem dodot priekšroku pār asimetrisku peļņas sadali
- 84) Saskaņā ar Vispārējā grupu atbrīvojuma regulu finanšu starpnieku, kā arī ieguldītāju vai fondu pārvaldnieku atlases pamatā ir jābūt atklātam, pārredzamam un nediskriminējošam konkursam, kurā saistībā ar pasākumu ir skaidri noteikti politikas mērķi un finanšu rādītāji, kas paredzēti šo mērķu sasniegšanai. Tas nozīmē, ka finanšu starpnieki vai to pārvaldnieki ir jāizvēlas procedūrā, kas atbilst Direktīvai 2004/18/EK ⁽²⁶⁾ vai jebkurai turpmākam tiesību aktam, ar kuru šo direktīvu aizstāj. Ja šī direktīva nav piemērojama, atlases procedūrai ir jābūt tādai, lai nodrošinātu visplašāko iespējamo iespēju izvēlēties kvalificētus finanšu starpniekus vai fondu pārvaldniekus. Jo īpaši šāda procedūra ļauj attiecīgajai EBTA valstij salīdzināt starp finanšu starpniekiem vai fondu pārvaldniekiem un potenciālajiem privātajiem ieguldītājiem saskaņotos noteikumus, lai nodrošinātu, ka riska finansējuma pasākums piesaista privātos ieguldītājus ar pēc iespējas minimālāku valsts atbalstu vai ar minimālām novirzēm no līdzvērtības nosacījumiem, ņemot vērā reālistisku ieguldījumu stratēģiju.
- 85) Saskaņā ar Vispārējā grupu atbrīvojuma regulu piemērojamajiem pārvaldnieku atlases kritērijiem jāietver prasība, ka attiecībā uz instrumentiem, kas nav garantijas, "asimetriskai peļņas sadalei tiek dota priekšroka pār aizsardzību pret zaudējumu riskiem", lai ierobežotu pārvaldnieku, kas atlasa uzņēmumus, kuros tiek ieguldīts, aizspriedumus saistībā ar pārmērīgu riska uzņemšanos. Šādi ir paredzēti nodrošināt, ja neatkarīgi no pasākuma paredzētā finanšu instrumenta jebkāds preferenciālais režīms, kas piešķirts privātajiem ieguldītājiem vai aizdevējiem, ir jāizvērtē saistībā ar sabiedrības interesēm, kuras veido ieguldītā publiskā kapitāla apgrozāmības un pasākuma ilgtermiņa finansiālās ilgtspējas nodrošināšana.
- 86) Tomēr atsevišķos gadījumos var izrādīties lietderīgi dot priekšroku aizsardzībai pret zaudējumu riskiem, proti, gadījumos, kad pasākums ir vērsti uz konkrētām nozarēm, kurās ir augsta MVU saistību neizpildes likme. Tas attiecas uz pasākumiem, kas vērsti uz MVU pirms to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma vai koncepcijas pierādīšanas posmā, nozarēm, kuras saskaras ar nozīmīgiem tehnoloģiju šķēršļiem, vai nozarēm, kurās uzņēmumi ir lielā mērā atkarīgi no atsevišķiem projektiem, kuriem nepieciešami lieli sākotnējie ieguldījumi un kuri bieži ir saistīti ar riska darījumiem, piemēram, kultūras un radošās nozares. Priekšrokas došanu mehānismiem, kas sniedz aizsardzību pret zaudējumu riskiem, var pamatot arī attiecībā uz pasākumiem, kuri darbojas, izmantojot fondu fondu, un kuru mērķis ir piesaistīt privātos ieguldītājus šajā līmenī.

⁽²⁶⁾ Skatīt 22. zemsvītras piezīmi.

- d) Fiskālie stimuli korporatīviem ieguldītājiem, tostarp finanšu starpniekiem vai to pārvaldniekiem, kas darbojas kā līdzieguldītāji
- 87) Lai gan Vispārējā grupu atbrīvojuma regula attiecas uz fiskālajiem stimuliem, kas piešķirti neatkarīgiem privātajiem ieguldītājiem, kuri ir fiziskas personas, kas tieši vai netieši sniedz riska finansējumu atbilstīgajiem MVU, EBTA valstis var uzskatīt par lietderīgu ieviest pasākumus, kuri piemēro līdzīgus stimulus korporatīvajiem ieguldītājiem. Atšķirība ir tāda, ka korporatīvie ieguldītāji ir uzņēmumi EEZ līguma 61. pants nozīmē. Tādēļ pasākumam ir jāpiemēro īpaši ierobežojumi, lai nodrošinātu, ka atbalsts korporatīvo ieguldītāju līmenī saglabājas samērīgs un tam ir patiesi stimulējoša ietekme.
- 88) Finanšu starpnieki un to pārvaldnieki var gūt labumu no fiskālā stimula tikai tad, ja tie darbojas kā līdzieguldītāji vai līdzzaizdevēji. Fiskālos stimulus nevar piešķirt attiecībā uz finanšu starpnieka vai tā pārvaldnieka pakalpojumiem, kas sniegti saistībā ar pasākuma īstenošanu.

3.4. Atbalsta pasākuma piemērotība

3.4.1. Atbilstība salīdzinājumā ar citiem politikas instrumentiem un citiem atbalsta instrumentiem

- 89) Lai risinātu konstatētās tirgus nepilnības un palīdzētu sasniegt pasākuma politikas mērķus, ierosinātajam riska finansējuma pasākumam ir jābūt piemērotam instrumentam, un vienlaikus tam jābūt tādam, kas vismazāk kropļo konkurenci. Konkrētas riska finansējuma pasākuma formas izvēlei ir jābūt skaidri pamatotai *ex ante* novērtējumā.
- 90) Vispirms Iestāde apsver, vai un kādā mērā riska finansējuma pasākums ir uzskatāms par piemērotu instrumentu salīdzinājumā ar citiem politikas instrumentiem, kuru mērķis ir veicināt riska finansējuma ieguldījumus atbilstīgos uzņēmumos. Valsts atbalsts nav vienīgais EBTA valstīm pieejamais politikas instruments, lai veicinātu riska finansējuma sniegšanu atbilstīgiem uzņēmumiem. Dalībvalstis var izmantot citus politikas papildu instrumentus gan piedāvājuma, gan pieprasījuma jomā, piemēram, reglamentējošus pasākumus finanšu tirgu darbības sekmēšanai, uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumus un konsultāciju pakalpojumus par gatavību ieguldīt līdzekļus vai par publiskajiem ieguldījumiem saskaņā ar tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudi.
- 91) *Ex ante* novērtējumā jāanalizē esošās un, ja iespējams, paredzamās valsts un EEZ politikas darbības, kas vērstas uz tām pašām konstatētajām tirgus nepilnībām, ņemot vērā citu politikas instrumentu efektivitāti un iedarbīgumu. *Ex ante* novērtējuma rezultātiem ir jāpierāda, ka konstatētās tirgus nepilnības nevar pienācīgi atrisināt ar citiem politikas instrumentiem, kas neietver valsts atbalstu. Turklāt ierosinātajam riska finansējuma pasākumam ir jābūt saderīgam ar attiecīgās EBTA valsts vispārējo politiku attiecībā uz MVU piekļuvi finansējumam un jāpārlidina citi politikas instrumenti, kas skar tās pašas tirgus vajadzības.
- 92) Otrkārt, Iestāde novērtē, vai ierosinātais pasākums ir atbilstošāks nekā alternatīvi valsts atbalsta instrumenti, kas pievēršas tai pašai tirgus nepilnībai. Šajā saistībā pastāv vispārējs pieņēmums, ka finanšu instrumenti ir mazāk kropļojoši nekā tiešas dotācijas un tāpēc tie ir atbilstošāki instrumenti. Tomēr valsts atbalstu, kas atvieglo riska finansējuma sniegšanu, var piešķirt dažādos veidos, piemēram, kā selektīvus fiskālos instrumentus vai subkomerciālus finanšu instrumentus, tostarp virkni kapitāla, parāda vai garantiju instrumentu ar dažādām riska un peļņas iezīmēm, kā arī dažādiem piegādes veidiem un finansējuma struktūrām, kuru atbilstība ir atkarīga no mērķa uzņēmumu un līdzekļu nepietiekamības veida. Tāpēc Iestāde izvērtē, vai, ņemot vērā fonda ieguldījumu stratēģiju, pasākuma plānā paredzēta efektīva finansējuma struktūra, lai nodrošinātu ilgtspējīgus darījumus.
- 93) Šajā sakarā Iestāde pozitīvi vērtē pasākumus, kas saistīti ar pietiekami lieliem fondiem portfeļa izmēra, ģeogrāfiskā seguma – jo īpaši, ja fondi darbojas vairākās EBTA valstīs – un portfeļa diversifikācijas ziņā, jo šie fondi salīdzinājumā ar mazākiem fondiem var būt efektīvāki un tāpēc pievilcīgāki privātiem ieguldītājiem. Atsevišķi fondu fondi var atbilst šiem nosacījumiem, ja vispārējās pārvaldības izmaksas, kas izriet no dažāda līmeņa starpniecības, tiek kompensētas ar ievērojamu efektivitātes pieaugumu.

3.4.2. Nosacījumi finanšu instrumentiem

- 94) Attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas neietilpst Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas tvērumā, Iestāde apsver 95. līdz 119. punktā izklāstītos elementus.

- 95) Pirmkārt, pasākumam ir jāpiesaista papildu finansējums no tirgus dalībniekiem. Minimāls privāto ieguldījumu īpatsvars, kas ir mazāks par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto, ir pamatojams tikai ņemot vērā izteiktākas tirgus nepilnības, kas konstatētas *ex ante* novērtējumā. Šajā sakarā *ex ante* novērtējumā jābūt pamatotām tādām aplēsēm par privāto ieguldījumu līmeni, kas veiktas, ņemot vērā tirgus nepilnību, kura ietekmē konkrēto tādu atbilstīgo uzņēmumu virkni, uz kuriem ir vērsti pasākums, proti, aplēstajam potenciālam piesaistīt papildu privātos ieguldījumus portfelim vai katram atsevišķam darījumam. Turklāt ir jāpierāda, ka pasākums palielina papildu privātā finansējuma īpatsvaru, kas citādi netiktu sniegts vai tiktu sniegts citā veidā vai apmērā, vai saskaņā ar citiem nosacījumiem.
- 96) Iestāde attiecībā uz riska finansējuma pasākumiem, kas konkrēti pievēršas MVU pirms to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma, var piekrist, ka privātā līdzdalība ir mazāka par nepieciešamo īpatsvaru. Alternatīvā gadījumā Iestāde attiecībā uz šādiem ieguldījumu mērķiem var piekrist, ka privātā līdzdalība nav neatkarīga, tas ir, ja to, piemēram, sniedz saņēmēja uzņēmuma īpašnieks. Ņemot vērā *ex ante* novērtējumā sniegtos ekonomikas pierādījumus par attiecīgo tirgus nepilnību, pienācīgi pamatotos gadījumos Iestāde arī attiecībā uz atbilstīgiem uzņēmumiem, kas tirgū ir darbojušies mazāk nekā 7 gadus pēc to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma, var piekrist, ka privātā līdzdalība ir zemāka par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto līmeni.
- 97) Riska finansējuma pasākumam, kas vērsti uz atbilstīgiem uzņēmumiem, kuri pirmā riska finansējuma ieguldījuma brīdī darbojas tirgū vairāk nekā septiņus gadus pēc to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma, ir jāietver pienācīgi ierobežojumi vai nu termiņu ziņā (piemēram, desmit gadi septiņu gadu vietā) vai citu tādu objektīvu kvalitatīvo kritēriju ziņā, kas attiecas uz mērķa uzņēmumu attīstības posmu. Saistībā ar šādiem ieguldījumu mērķiem Iestāde parasti pieprasītu, lai minimālā privātās līdzdalības proporcija būtu 60 %.
- 98) Otrkārt, Iestāde papildus ierosinātajam privātās līdzdalības līmenim ņem vērā arī risku un ieguvumu līdzsvaru starp publiskajiem un privātiem ieguldītājiem. Šajā sakarā Iestāde pozitīvi vērtē pasākumus, kuros ieguldītāji līdzvērtīgi daļa zaudējumus, un privātie ieguldītāji saņem tikai stimulus gūt prioritāru peļņu. Principā – jo tuvāk riska un ieguvuma dalīšana ir faktiskajai komercprakse, jo vairāk iespēju, ka Iestāde piekrīt zemākam privātās līdzdalības līmenim.
- 99) Treškārt, liela nozīme ir finansējuma struktūras līmenim, kurā pasākuma mērķis ir stimulēt privātos ieguldījumus. Fondu fonda līmenī spēja piesaistīt privāto finansējumu var būt atkarīga no plašākas mehānismu, kas sniedz aizsardzību pret zaudējumu riskiem, izmantošanas. Pretstatā tam pārmērīga pašlaušanās uz šādiem mehānismiem var izkropļot atbilstīgu uzņēmumu atlasī un radīt neefektīvus rezultātus, ja privātie ieguldītāji ieguldījumu līmenī iesaistās uzņēmumos un uz katra atsevišķa darījuma pamata.
- 100) Izvērtējot īpaša pasākuma plāna nepieciešamību, Iestāde var ņemt vērā to, cik atlasīto privāto ieguldītāju atlikušais risks ir būtisks attiecībā pret paredzamajiem un neparedzamajiem zaudējumiem, ko uzņemas publiskais ieguldītājs, kā arī paredzamās peļņas līdzsvaru starp publisko ieguldītāju un privātajiem ieguldītājiem. Tādējādi varētu piekrist atšķirīgam riska un ieguvuma profilam, ja tas palielina privāto ieguldījumu apmēru, nemazinot ieguldījumu lēmumu patiesi uz peļņu vērsto raksturu.
- 101) Ceturtkārt, konkrētās stimulu iezīmes ir jānosaka atklātā un nediskriminējošā finanšu starpnieku, kā arī fondu pārvaldnieku vai ieguldītāju atlases procesā. Tāpat no fondu fonda pārvaldniekiem būtu jāpieprasa, lai tie ieguldījumu pilnvarojuma ietvaros uzņemtos juridiskas saistības uz konkurences principiem balstītā atbilstīgu finanšu starpnieku, fondu pārvaldnieku vai ieguldītāju atlases procesā noteikt preferenciālus noteikumus, kurus varētu piemērot apakšfondu līmenī.
- 102) Lai pierādītu pasākuma plāna pamatā esošo īpašo finansiālo nosacījumu nepieciešamību, EBTA valstīm var būt nepieciešams sniegt pierādījumus par to, ka privāto ieguldītāju atlases procesā visi procesa dalībnieki ir pieprasījuši nosacījumus, uz kuriem nav attiekušies Vispārējā grupu atbrīvojuma regula, vai ka konkurss ir bijis nepārlicenošs.
- 103) Piekrtkārt, finanšu starpnieks vai fonda pārvaldnieks var līdzieguldīt paralēli EBTA valstij, ciktāl tas nerada iespējamu interešu konfliktu. Finanšu starpniekam jāuzņemas vismaz 10 % no pirmās kārtas zaudējumu laidiena. Šādi līdzieguldījumi varētu palīdzēt nodrošināt, ka ieguldījumu lēmumi ir saskaņoti ar attiecīgajiem politikas mērķiem. Pārvaldnieka spēja sniegt ieguldījumu no pašu līdzekļiem var būt viens no atlases kritērijiem.

104) Visbeidzot, riska finansējuma pasākumiem, kuros tiek izmantoti parāda instrumenti, ir jāparedz mehānisms, kas nodrošinātu, ka finanšu starpnieks galīgajiem saņēmējiem uzņēmumiem nodod no valsts saņemto priekšrocību, piemēram, zemāku procentu likmju vai samazinātu nodrošinājuma prasību veidā vai kā abu kombināciju. Finanšu starpnieki priekšrocību var arī nodot, ieguldot uzņēmumos, kas, lai gan ir potenciāli dzīvotspējīgi, atbilstoši finanšu starpnieka iekšējiem reitinga kritērijiem būtu riska kategorijā, kurā starpnieks neieguldītu, ja nebūtu riska finansējuma pasākuma. Nodošanas mehānismam ir jāietver atbilstīgi uzraudzības pasākumi un atgūšanas mehānisms.

105) EBTA valstis var izmantot virkni finanšu instrumentu kā daļu no riska finansējuma pasākuma, piemēram, pašu kapitāla un kvazikapitāla ieguldījumu instrumentus, aizdevumu instrumentus vai garantijas uz nelīdzvērtīga pamata. Turpmāk 106. līdz 119. punktā ir izklāstīti aspekti, ko Iestāde ņem vērā, izvērtējot šādus īpašus finanšu instrumentus.

a) Kapitālieguldījumi

106) Kapitālieguldījumu instrumenti var būt tādi pašu kapitāla vai kvazikapitāla ieguldījumi uzņēmumā, ar kuriem ieguldītājs pērk (daļu) šā uzņēmuma īpašumtiesību.

107) Kapitāla instrumentiem var būt dažādas asimetriskas īpašības un tie var radīt atšķirīgu attieksmi pret ieguldītājiem, jo daži no tiem var būt iesaistīti lielākā riska un ieguvumu daļā nekā citi. Lai mazinātu privāto ieguldītāju riskus, pasākums var sniegt stimulu gūt prioritāru peļņu (publiskais ieguldītājs atsakās no daļas peļņas) vai aizsardzību pret daļu zaudējumu (privātā ieguldītāja zaudējumu ierobežošana), vai abu apvienojumu.

108) Tomēr Iestāde uzskata, ka stimuli gūt prioritāru peļņu rada labāku interešu saskaņotību starp publiskiem un privātiem ieguldītājiem. Savukārt aizsardzība pret zaudējumu riskiem, ar kuru valsts ieguldītājs var tikt pakļauts vājas darbības riskam, var radīt interešu nesaskaņošanu un nelabvēlīgi ietekmēt finanšu starpnieku vai ieguldītāju veikto atlasi.

109) Iestāde uzskata, ka pašu kapitāla instrumenti ar peļņu, kam noteikta maksimālā robežvērtība ⁽²⁷⁾, pirkšanas iespēju ⁽²⁸⁾ un asimetrisku ienākumu un ieguldāmo līdzekļu sadalījumu ⁽²⁹⁾ sniedz labus stimulus, jo īpaši situācijās, kurām raksturīga mazāk nopietna tirgus nepilnība.

110) Pašu kapitāla instrumenti ar nelīdzvērtīgām zaudējumu sadales iezīmēm, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktos ierobežojumus, var būt pamatoti tikai pasākumiem, kuri pievēršas nopietnām tirgus nepilnībām, kas konstatētas *ex ante* novērtējumā, piemēram, pasākumiem, kas pievēršas galvenokārt MVU pirms to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma vai koncepcijas pierādīšanas posmā. Lai novērstu plašu aizsardzību pret zaudējumu riskiem, pirmās kārtas zaudējumu laidienam, ko uzņemas publiskais ieguldītājs, jābūt noteiktai maksimālajai robežvērtībai.

b) Finansēti parāda instrumenti – aizdevumi

111) Riska finansējuma pasākums var attiekties uz aizdevumu piešķiršanu finanšu starpnieku vai galīgo atbalsta saņēmēju līmenī.

112) Finansēti parāda instrumenti var būt dažādu veidu, tostarp pakārtoti aizdevumi un portfeļa riska dalīšanas aizdevumi. Pakārtotus aizdevumus var piešķirt finanšu starpniekiem, lai stiprinātu to kapitāla struktūru ar mērķi sniegt papildu finanšu starpniekiem, kuri līdz noteiktai līdzfinansējuma likmei apvienojumā ar portfeļa kredītriska dalīšanu attiecībā uz katru aizdevumu (vai – katru nomu) apņemas līdzfinansēt jaunu aizdevumu vai nomu portfeli atbilstīgiem uzņēmumiem. Abos gadījumos finanšu starpnieks rīkojas kā līdzieguldītājs atbilstīgos uzņēmumos, bet salīdzinājumā ar publisko ieguldītāju/aizdevēju tam piemēro preferenciālu režīmu, jo instruments mazina tā pakļautību kredītriskiem, kas rodas saistībā ar pamatā esošo aizdevumu portfeli.

⁽²⁷⁾ Publiskā ieguldītāja peļņa, kam noteikta maksimālā robežvērtība ar konkrētu, iepriekš noteiktu rentabilitātes likmi – ja tiek pārsniegta iepriekš noteiktā peļņas norma, visu peļņu, kas šo normu pārsniedz, sadala tikai privātajiem ieguldītājiem.

⁽²⁸⁾ Publiska ieguldītāja akciju pirkšanas iespējas – privātiem ieguldītājiem ir dotas tiesības izmantot pirkšanas iespēju, lai par iepriekš noteiktu norunas cenu izpirktu publiskā ieguldītāja akcijas.

⁽²⁹⁾ Asimetrisks peļņas un ieguldāmo līdzekļu sadalījums – ieguldāmie līdzekļi tiek iegūti līdzvērtīgi gan no publiskiem, gan no privātiem ieguldītājiem, bet peļņa, kad tā rodas, tiek sadalīta asimetriski. Privātie ieguldītāji līdz iepriekš noteiktai rentabilitātes likmei saņem lielāku sadalījuma ienākumu daļu, nekā tiem būtu jāsaņempro ratasaviem atbilstīgajiem turējumiem.

- 113) Parasti gadījumos, kad instrumenta riska mazināšanas iezīmes liek publiskajam ieguldītājam/aizdevējam attiecībā uz pamatā esošo aizdevumu portfeli uzņemties pirmās kārtas zaudējumu pozīciju, kas pārsniedz Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo robežvērtību, pasākums var būt pamatots tikai tad, ja pastāv nopietna tirgus nepilnība, kurai ir jābūt skaidri identificētai *ex ante* novērtējumā. Iestāde pozitīvi vērtē pasākumus, kuros attiecībā uz pirmajiem zaudējumiem, ko uzņemas publiskais ieguldītājs, skaidri noteikta maksimālā robežvērtība, jo īpaši gadījumos, kad šāda maksimālā robežvērtība nepārsniedz 35 %.
- 114) Portfeļa riska dalīšanas aizdevumu instrumentiem būtu jānodrošina būtiska izraudzīto finanšu starpnieku līdzfinansējuma likme. Tas ir gadījumos, kad šī likme nav zemāka par 30 % no attiecīgā aizdevumu portfeļa vērtības.
- 115) Ja finansētus parāda instrumentus izmanto, lai refinansētu esošos aizdevumus, tos nevar uzskatīt par tādiem, kas rada stimulējošu ietekmi, un nevienam atbalsta elementu šādos instrumentos nevar uzskatīt par saderīgu ar EEZ līgumu saskaņā ar EEZ līguma 61. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

c) Nefinansēti parāda instrumenti – garantijas

- 116) Riska finansējuma pasākums var attiekties uz garantiju vai pretgarantiju sniegšanu finanšu starpniekiem un/vai garantiju sniegšanu galīgajiem saņēmējiem. Atbilstīgi darījumi, ko sedz garantija, ir nesen veikti atbilstīgi riska finansējuma aizdevuma darījumi, tostarp nomas instrumenti, kā arī kvazikapitāla ieguldījumu instrumenti, izņemot pašu kapitāla instrumentus.
- 117) Garantijas jāsniedz uz portfeļa pamata. Finanšu starpnieki var izvēlēties darījumus, ko tie vēlas iekļaut garantijas segtajā portfeli, ja vien iekļautie darījumi izpilda riska finansējuma pasākuma atbilstības kritērijus. Garantijas būtu jāpiedāvā ar likmi, kas nodrošina piemērotu riska un ieguvuma dalīšanu ar finanšu starpniekiem. Konkrēti, attiecīgi pamatotos gadījumos un ievērojot *ex ante* novērtējuma rezultātus, garantijas likme var būt lielāka par Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteikto maksimālo likmi, taču tā nedrīkst pārsniegt 90 %. Tas tā var būt attiecībā uz garantijām aizdevumiem vai kvazikapitāla ieguldījumiem MVU pirms to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma.
- 118) Attiecībā uz garantijām, kam noteikta maksimālā robežvērtība, nepārsniedzamajai likmei principā būtu jāattiecas tikai uz paredzamajiem zaudējumiem. Ja tā attiecas arī uz neparedzamajiem zaudējumiem, to cenai vajadzētu būt noteiktai tādā līmenī, kas atspoguļo papildu riska segumu. Kopumā nepārsniedzamajai likmei nevajadzētu pārsniegt 35 %. Garantijas, kurām nav noteikta nepārsniedzamā likme (garantijas ar garantijas likmi, bet bez nepārsniedzamās likmes), var sniegt pienācīgi pamatotos gadījumos, un to noteiktajai cenai jāatspoguļo garantijas sniegtais papildu riska segums.
- 119) Garantijas ilgums būtu jāierobežo – parasti ar maksimālo termiņu 10 gadi –, neskarot atsevišķu garantijas segtu parāda instrumentu termiņu, kas var būt garāks. Garantiju samazina, ja finanšu starpnieks konkrētā laika posmā portfeli neietver minimālu ieguldījumu summu. Par neizmantojamām summām tiek pieprasītas saistību maksas. Tādas metodes kā saistību maksas, izraisītājnotikumi vai starpposma mērķi var izmantot, lai stimulētu starpniekus sasniegt saskaņoto apjomu.

3.4.3. Nosacījumi fiskālajiem instrumentiem

- 120) Kā norādīts 3.3.2. iedaļas d) punktā, Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas tvērums attiecas tikai uz fiskāliem stimuliem, kas vērsti uz ieguldītājiem, kuri ir fiziskas personas. Tādēļ par pasākumiem, kuros izmanto nodokļu stimulus, lai mudinātu korporatīvos ieguldītājus atbilstīgiem uzņēmumiem piešķirt finansējumu – vai nu tieši, vai arī netieši, iegādājoties akcijas šīm vajadzībām paredzētā fondā vai cita veida ieguldījumu instrumentos, kas veic ieguldījumus šādos uzņēmumos –, ir jāziņo Iestādei.
- 121) Parasti EBTA valstīm fiskālo pasākumu pamatā ir jāizmanto *ex ante* novērtējuma konstatējumi par tirgus nepilnību un tāpēc jāvirza to instrumenti uz noteiktu atbilstīgo uzņēmumu kategoriju.
- 122) Nodokļu stimuli korporatīvajiem ieguldītājiem var būt ienākumu nodokļa atvieglojumu veidā un/vai kā nodokļu atvieglojumi attiecībā uz kapitāla pieaugumu un dividendēm, tostarp nodokļu atlaides un atlikti nodokļu maksājumi. Saistībā ar tās īstenošanas praksi Iestāde parasti par saderīgiem uzskata ienākuma nodokļa atvieglojumus, kas ir izstrādāti tā, lai tie ietvertu īpašus ierobežojumus attiecībā uz ieguldītās summas maksimālo procentuālo attiecību, ko ieguldītājs var pieprasīt nodokļu atvieglojuma nolūkos, kā arī maksimālo nodokļa atlaides summu,

ko var atskaitīt no ieguldītāja nodokļu saistībām. Turklāt kapitāla pieauguma nodokļa saistības, kas rodas no akciju atsavināšanas, var atlikt, ja noteiktā laikposmā kapitāla pieaugums tiek atkārtoti ieguldīts atbilstīgos ieguldījumos, savukārt zaudējumus, kuri rodas no šādas akciju atsavināšanas, var atskaitīt no peļņas, ko dod citas akcijas, kurām piemēro to pašu nodokli.

- 123) Kopumā Iestāde uzskata, ka šāda veida nodokļu pasākumi ir piemēroti un tādēļ tiem ir stimulējoša ietekme, ja EBTA valsts var sniegt pierādījumus tam, ka atbilstīgo uzņēmumu atlases pamatā ir labi strukturēti ieguldījumu prasību kopums, kurš publicēts ar atbilstošu publicitāti un kurā izklāstītas to atbilstīgo uzņēmumu īpašības, uz ko attiecas norādītā tirgus nepilnība.
- 124) Neskarot iespēju pagarināt pasākumu, finanšu shēmas maksimālais ilgums ir 10 gadi. Ja pēc 10 gadiem shēma tiek pagarināta, EBTA valstij ir jāveic jauns *ex ante* novērtējums, kā arī shēmas efektivitātes novērtējums tās īstenošanas laikposmā.
- 125) Veicot analīzi, Iestāde ņem vērā attiecīgo valsts fiskālo sistēmu un fiskālos stimulus, kas jau pastāv EBTA valstī, kā arī mijiedarbību starp šiem stimuliem cīņu pret krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Būtu arī jānodrošina, ka nolūkā novērst krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas tiek pienācīgi piemēroti noteikumi par informācijas apmaiņu starp nodokļu administrācijām.
- 126) Fiskālajai priekšrocībai jābūt pieejamai visiem ieguldītājiem, kas atbilst izvirzītajiem kritērijiem, neatkarīgi no to uzņēmējdarbības vietas un ar nosacījumu, ka attiecīgā EBTA valsts atbilst obligātajiem standartiem attiecībā uz labu pārvaldību nodokļu jautājumos. Tāpēc EBTA valstīm jānodrošina atbilstoša publicitāte attiecībā uz pasākuma darbības jomu un tehniskajiem parametriem. Tiem būtu jāietver nepieciešamie griesti un maksimālās robežvērtības, kas nosaka maksimālās priekšrocības, ko katrs atsevišķs ieguldītājs var gūt no pasākuma, kā arī maksimālo ieguldījumu summu, ko var ieguldīt atsevišķos atbilstīgajos uzņēmumos.

3.4.4. *Nosacījumi pasākumiem, kas atbalsta alternatīvas tirdzniecības platformas*

- 127) Attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kas atbalsta alternatīvas tirdzniecības platformas, pārsniedzot Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā noteiktos ierobežojumus, platformas operatoram ir jāiesniedz uzņēmējdarbības plāns, kurā pierādīts, ka atbalstītā platforma var kļūt pašpietiekama mazāk nekā 10 gadu laikā. Turklāt paziņojumā ir jāsniedz ticami hipotētiski scenāriji, kuros salīdzinātas situācijas, ar ko nepieciešamā finansējuma pieejamības ziņā saskartos tirgojamie uzņēmumi, ja nebūtu platformas.
- 128) Iestāde labvēlīgi vērtē alternatīvās tirdzniecības platformas, ko izveidojušas vairākās dalībvalstis un kas darbojas vairākās EBTA valstīs, jo šādas platformas var būt īpaši efektīvas un piesaistīt privātos – un jo īpaši institucionālos – ieguldītājus.
- 129) Attiecībā uz pastāvošajām platformām ierosinātajai uzņēmējdarbības stratēģijai ir jāparāda, ka pastāvīga biržas sarakstā iekļautu uzņēmumu trūkuma un tādēļ likviditātes deficīta dēļ attiecīgajai platformai – neraugoties uz tās ilgtermiņa dzīvotspēju – ir nepieciešams īstermiņa atbalsts. Iestāde pozitīvi vērtē atbalstu alternatīvu tirdzniecības platformu izveidei EBTA valstīs, kurās nepastāv šādas platformas. Ja atbalstāmā alternatīvā tirdzniecības platforma ir jau pastāvošas biržas apakšplatforma vai meitasuzņēmums, Iestāde pievērš īpašu uzmanību tam, lai tiktu novērtēts līdzekļu trūkums, ar ko saskartos šāda apakšplatforma.

3.5. **Atbalsta stimulējoša ietekme**

- 130) Valsts atbalstu var atzīt par saderīgu ar EEZ līgumu tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme, kas mudina atbalsta saņēmēju mainīt tā rīcību, veicot darbības, kuras tas neveiktu bez atbalsta vai veiktu ierobežotākā veidā tāpēc, ka pastāv tirgus nepilnība. Atbilstīgu uzņēmumu līmenī stimulējoša ietekme pastāv tad, ja galīgais saņēmējs var piesaistīt finansējumu, kas citādi nebūtu pieejams formas, apmēra vai laika ziņā.
- 131) Riska finansējuma pasākumiem ir jāstimulē tirgus ieguldītāji potenciāli dzīvotspējīgiem uzņēmumiem sniegt finansējumu virs pašreizējiem līmeņiem un/vai uzņemties papildu risku. Uzskata, ka riska finansējuma pasākumam ir stimulējoša ietekme, ja tas piesaista ieguldījumus no tirgus avotiem tā, ka kopējais atbilstīgajiem uzņēmumiem piešķirtais finansējums pārsniedz pasākuma budžetu. Tādējādi galvenajam aspektam saistībā ar finanšu starpnieku un fondu pārvaldnieku atlasi vajadzētu būt to spējai piesaistīt papildu privātos ieguldījumus.

- 132) Stimulējošās ietekmes novērtējums ir cieši saistīts ar 3.3. iedaļā minēto tirgus nepilnības novērtējumu. Turklāt pasākuma piemērotība, lai sasniegtu sviras efektu, visbeidzot ir atkarīga no pasākuma plāna attiecībā uz risku un ieguvumu līdzsvaru starp publiskajiem un privātajiem finansējuma nodrošinātājiem, kas ir arī cieši saistīts ar jautājumu par to, vai riska finansējuma valsts atbalsta pasākuma plāns ir piemērots (sk. 3.4. iedaļu). Tāpēc var uzskatīt, ka pastāv stimulējoša ietekme, kad ir pienācīgi apzināta tirgus nepilnība un pasākumam ir atbilstošs plāns.

3.6. Atbalsta samērīgums

- 133) Lai sasniegtu attiecīgos politikas mērķus, valsts atbalstam ir jābūt samērīgam attiecībā uz risināmo tirgus nepilnību. Tam jābūt veidotam izmaksu ziņā efektīvā veidā saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem. Lai atbalsta pasākumu uzskatītu par samērīgu, atbalstam jābūt stingri ierobežotam līdz vajadzīgajam minimumam, lai no tirgus piesaistītu finansējumu apzinātās finansējuma nepietiekamības novēršanai, neradot nepamatotas priekšrocības.
- 134) Parasti gala saņēmēju līmenī riska finansējuma atbalsts tiek uzskatīts par samērīgu, ja sindicētā finansējuma (publiskā un privātā) kopējā summa, kas sniegta riska finansējuma pasākuma ietvaros, ir ierobežota atbilstīgi *ex ante* novērtējumā konstatētajai finansējuma nepietiekamībai. Ieguldītāju līmenī atbalstam jābūt ierobežotam līdz vajadzīgajam minimumam, lai piesaistītu privāto kapitālu minimālā sviras efekta sasniegšanai un finansējuma nepietiekamības novēršanai.

3.6.1. Nosacījumi finanšu instrumentiem

- 135) Pasākumam jābūt tādām, kas nodrošina līdzsvaru starp preferenciālajiem nosacījumiem, ko piedāvā finanšu instruments, lai maksimāli palielinātu sviras efektu, vienlaikus risinot konstatēto tirgus nepilnību, un vajadzību, ka instruments rada pietiekamu finansiālu ieguvumu, lai saglabātu operacionālu dzīvotspēju.
- 136) Konkrētas stimulu iezīmes un vērtība ir jānosaka atklātā un nediskriminējošā atlases procedūrā, kuras ietvaros finanšu starpniekiem, kā arī fondu pārvaldniekiem vai ieguldītājiem ir jāiesniedz piedāvājumi konkursam. Iestāde uzskata, ka, ja šādā procedūrā tiek konstatēta asimetriska, riskam pielāgota peļņa vai zaudējumu sadale, tad finanšu instruments ir uzskatāms par samērīgu un tādu, kas atspoguļo godīgu peļņas normu (GPN). Ja fondu pārvaldnieki ir atlasīti atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursā, kurā pieteikuma iesniedzējiem atlases procedūrā ir jāuzrāda informācija par savu ieguldītāju loku, tiek uzskatīts, ka privātie ieguldītāji ir pienācīgi atlasīti.
- 137) Attiecībā uz līdzieguldījumu, kurā publisks fonds un privāti ieguldītāji piedalās katrā atsevišķā darījumā, privātie ieguldītāji būtu jāatlasa, katram darījumam izmantojot atsevišķu uz konkurences principiem balstītu procesu, kas ir vislabākais veids, kā noteikt GPN.
- 138) Ja privātie ieguldītāji nav atlasīti šādā procesā (piemēram, tāpēc, ka atlases procedūra ir izrādījusies neefektīva vai nepārliciecināma), GPN nosaka neatkarīgs eksperts, pamatojoties uz tirgus standartu un tirgus risku analīzi un izmantojot diskontētas naudas plūsmas novērtēšanas metodi, lai nepieļautu pārmērīgu ieguldītāju atalgošanu. Pamatojoties uz to, neatkarīgajam ekspertam jāaprēķina minimālais GPN līmenis un tam jāpieskaita piemērota marža, lai atspoguļotu riskus.
- 139) Šādā gadījumā ir jāpastāv piemērotiem noteikumiem attiecībā uz neatkarīgā eksperta iecelšanu. Minimālās prasības ir tādas, ka ekspertam ir jābūt licencētam sniegt šādu konsultāciju, reģistrētam attiecīgās profesionālajās asociācijās, jāievēro šo apvienību izdotie ētikas un profesionālie noteikumi, jābūt neatkarīgam un jāuzņemas atbildība par sava eksperta atzinuma pareizību. Principā neatkarīgie eksperti jāatlasa atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā atlases procedūrā. Viena un tā paša neatkarīgā eksperta pakalpojumus nevar izmantot divas reizes trīs gadu laikā.
- 140) Ņemot vērā iepriekš minēto, pasākuma plāns var ietvert dažādus asimetriskus peļņas sadales vai asimetriski laikiestatītus publiskos un privātos ieguldījumus, ja vien paredzamā privāto ieguldītāju riskam pielāgotā peļņa ir ierobežota līdz GPN līmenim.

- 141) Kopumā Iestāde uzskata, ka ekonomiska interešu saskaņošana starp EBTA valsti un finanšu starpniekiem vai – attiecīgā gadījumā – to pārvaldniekiem var līdz minimumam samazināt atbalstu. Intereses ir jāsaskaņo gan attiecībā uz konkrētu politikas mērķu sasniegšanu, gan attiecībā uz finanšu rezultātiem, ko sniedz publiskie ieguldījumi instrumentā.
- 142) Finanšu starpnieks vai fonda pārvaldnieks var līdzieguldīt paralēli EBTA valstij, ciktāl šāda līdzieguldījuma noteikumi izslēdz jebkādu iespējamo interešu konfliktu. Šāds līdzieguldījums varētu stimulēt pārvaldnieku saskaņot savus ieguldījumu lēmumus ar noteiktajiem politikas mērķiem. Pārvaldnieka spēja sniegt ieguldījumu no pašu līdzekļiem var būt viens no atlases kritērijiem.
- 143) Finanšu starpnieku vai fondu pārvaldnieku atalgojumā atkarībā no riska finansējuma veida jāietver ikgadēja pārvaldības maksa, kā arī ar darbības rezultātiem saistīti stimuli, piemēram, peļņas procentuālā daļa.
- 144) Ar darbības rezultātiem saistīto stimulu daļai atalgojumā ir jābūt nozīmīgai un izveidotai tā, lai atalgotu finanšu darbības rezultātus, kā arī iepriekš noteiktu, konkrētu politikas mērķu sasniegšanu. Ar politiku saistītajiem stimuliem jābūt līdzsvarotiem ar finanšu darbības stimuliem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu to atbilstīgo uzņēmumu efektīvu atlasī, kuros tiks veikti ieguldījumi. Turklāt Iestāde ņem vērā iespējamās sankcijas, kas paredzētas finansēšanas nolīgumā starp EBTA valsti un finanšu starpnieku un kas piemērojamas, ja noteiktie politikas mērķi netiek sasniegti.
- 145) Ar darbības rezultātiem saistītā atalgojuma līmenim vajadzētu būt pamatotam ar attiecīgo tirgus praksi. Pārvaldnieki ir jāatalgo ne tikai par veiksmīgu izmaksu un piesaistīto privātā kapitāla apjomu, bet arī par peļņu no ieguldījumiem, piemēram, ieņēmumiem un kapitāla ieņēmumiem, kas pārsniedz noteiktu minimālo peļņas normu vai rentabilitātes likmi.
- 146) Kopējās pārvaldības maksas nedrīkst pārsniegt darbības un pārvaldības izmaksas, kas ir nepieciešamas, lai īstenotu attiecīgo finanšu instrumentu, pieskaitot saprātīgu peļņu, kas atbilst tirgus praksei. Maksās nedrīkst ietvert ieguldījumu izmaksas.
- 147) Tā kā finanšu starpnieki vai – attiecīgā gadījumā – to pārvaldnieki ir jāizvēlas saskaņā ar atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu konkursu, kopējo maksu struktūru var vērtēt kā daļu no minētās atlases procedūras vērtēšanas, un šādas atlases rezultātā var noteikt maksimālo atlīdzību.
- 148) Ja pilnvaroto struktūru iecel tieši, Iestāde uzskata, ka gada pārvaldības maksai principā nevajadzētu pārsniegt 3 % no struktūras iemaksājamā kapitāla, izņemot ar darbības rezultātiem saistītos stimulus.

3.6.2. Nosacījumi fiskālajiem instrumentiem

- 149) Kopējais ieguldījums katram uzņēmumam, kas saņem atbalstu, nedrīkst pārsniegt maksimālo summu, kura noteikta Vispārējā grupu atbrīvojuma regulas noteikumā par riska finansējumu.
- 150) Neatkarīgi no nodokļu atvieglojuma veida atbilstīgajām akcijām jābūt pilna riska parastām akcijām, ko nesē emitētājs atbilstīgs uzņēmums, kā noteikts *ex ante* novērtējumā, un tās jātur vismaz 3 gadus. Atvieglojums nevar būt pieejams ieguldītājiem, kas nav neatkarīgi no uzņēmuma, kurā veikts ieguldījums.
- 151) Attiecībā uz ienākumu nodokļa atvieglojumu ieguldītāji, kas finansē atbilstīgus uzņēmumus, var saņemt atvieglojumu līdz pat saprātīgai procentuālai attiecībai no atbilstīgajos uzņēmumos ieguldītās summas ar nosacījumu, ka netiek pārsniegtas ieguldītāja maksimālās ienākuma nodokļa saistības, kas noteiktas pirms fiskālā pasākuma. Iestāde uzskata, ka ir saprātīgi nodokļa atvieglojumam noteikt maksimālo robežvērtību 30 % apmērā no ieguldītās summas. Zaudējumus, kas rodas no akciju atsavināšanas, var atņemt no ienākuma nodokļa.
- 152) Gadījumā, ja nodokļu atvieglojumu piemēro attiecībā uz dividendēm, visas dividendes, kas saņemtas saistībā ar kvalificētām akcijām, var tikt pilnībā atbrīvotas no ienākumu nodokļa. Līdzīgi kapitāla pieauguma nodokļu atvieglojuma gadījumā visa peļņa no kvalificētu akciju pārdošanas var tikt pilnībā atbrīvota no kapitāla pieauguma nodokļa. Turklāt kapitāla pieauguma nodokļa saistības, kas rodas no akciju atsavināšanas, var atlikt, ja viena gada laikā kapitāla pieaugums tiek atkārtoti ieguldīts atbilstīgās akcijās.

3.6.3. Nosacījumi alternatīvām tirdzniecības platformām

- 153) Ar mērķi veikt pienācīgu analīzi par alternatīvās tirdzniecības platformas operatora atbalsta samērīgumu valsts atbalstu var piešķirt, lai segtu līdz pat 50 % no ieguldījumu izmaksām, kas radušās no šādas platformas izveidošanas.
- 154) Saistībā ar fiskālo stimulu radīšanu korporatīvajiem ieguldītājiem Iestāde pasākumu novērtē attiecībā pret šajās pamatnostādņēs fiskālajiem instrumentiem noteiktajiem nosacījumiem.

3.7. Izvairšanās no nepamatotas nelabvēlīgas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

- 155) Valsts atbalsta pasākumam ir jābūt veidotam tā, lai tas ierobežotu konkurences izkropļojumus EEZ teritorijā. Nelabvēlīgā ietekme ir jālīdzsvaro ar pasākuma vispārējo labvēlīgo ietekmi. Riska finansējuma pasākumu gadījumā potenciālā nelabvēlīgā ietekme ir jānovērtē katrā līmenī, kurā atbalsts ir klātesošs – ieguldītāju, finanšu starpnieku un to pārvaldnieku, un gala saņēmēju līmenī.
- 156) Lai Iestāde varētu novērtēt iespējamo nelabvēlīgo ietekmi, EBTA valsts kā daļu no *ex ante* novērtējuma var iesniegt jebkādu pētījumu, kas ir tās rīcībā, kā arī *ex post* novērtējumus, kuri veikti par līdzīgām shēmām attiecībā uz atbilstīgajiem uzņēmumiem, finansējuma struktūrām, plāna parametriem un ģeogrāfisko apgabalu.
- 157) Pirmkārt, riska finansējuma piedāvājuma tirgus līmenī pastāv iespēja, ka valsts atbalsts "izstumj" privātos ieguldītājus. Tas var samazināt privāto ieguldītāju stimulus sniegt finansējumu atbilstīgiem uzņēmumiem un mudināt tos gaidīt, līdz valsts sniedz atbalstu šādiem ieguldījumiem. Šāds risks kļūst būtiskāks proporcionāli kopējā galīgajiem saņēmējiem sniegtā finansējuma apmēram, šo saņēmēju uzņēmumu apjomam un uzņēmumu attīstības līmenim, jo privātais finansējums šādos apstākļos ir arvien vairāk pieejams. Turklāt valsts atbalstam nevajadzētu aizstāt to ieguldījumu parasto uzņēmējdarbības risku, ko ieguldītāji būtu veikuši arī bez valsts atbalsta. Tomēr, ja tirgus nepilnība ir atbilstoši apzināta, ir mazāk ticams, ka riska finansējuma pasākuma rezultātā radīsies šāda izstumšana no tirgus.
- 158) Otrkārt, finanšu starpnieku līmenī atbalstam var būt kropļojoša ietekme saistībā ar starpnieka tirgus ietekmes palielināšanu vai saglabāšanu, piemēram, konkrēta reģiona tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nenostiprina finanšu starpnieka ietekmi tirgū, tas šādu efektu var radīt netieši, nemotivējot esošos konkurentus paplašināt darbību, veicinot to izešanu no tirgus vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū.
- 159) Riska finansējuma pasākumiem jābūt vērstiem uz uzņēmumiem, kas orientēti uz izaugsmi un kas nespēj piesaistīt pietiekamu finansējumu no privātiem līdzekļiem, bet var kļūt dzīvotspējīgi ar riska finansējuma valsts atbalstu. Tomēr pasākums, ar ko paredzēts izveidot publisku fondu, kura ieguldījumu stratēģija pietiekami neliecina par atbilstīgu uzņēmumu potenciālo dzīvotspēju, visticamāk neatbilst samēra pārbaudei, jo šādā gadījumā riska finansējuma ieguldījums var izrādīties dotācija.
- 160) Tā kā komerciālās pārvaldības un uz peļņu orientētas lēmumu pieņemšanas nosacījumi, kas paredzēti Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas riska finansējuma noteikumos, ir būtiski, lai nodrošinātu, ka galīgo saņēmēju uzņēmumu atlase tiek veikta, pamatojoties uz komerciāliem apsvērumiem; no šiem nosacījumiem nevar atkāpties šajās pamatnostādņēs pat tad, ja pasākums ietver publiskus finanšu starpniekus.
- 161) Maza mēroga ieguldījumu fondus ar ierobežotu reģionālo pieeju un bez atbilstošiem pārvaldības pasākumiem analizē, lai izvairītos no neefektīvu tirgus struktūru saglabāšanas. Reģionālām riska finansējuma shēmām var nebūt pietiekams apmērs un tvērums tādēļ, ka trūkst dažādošanas, kas saistīta ar to, ka trūkst pietiekama skaita atbilstīgu uzņēmumu, kuros ieguldīt, un tas varētu samazināt šādu fondu efektivitāti, kā rezultātā atbalsts tiktu piešķirts mazāk dzīvotspējīgiem uzņēmumiem. Šādi ieguldījumi varētu radīt konkurences izkropļojumus un sniegtu nepamatotas priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem. Turklāt šādi fondi var būt mazāk pievilcīgi privātiem – un jo īpaši institucionāliem – ieguldītājiem, jo minētie fondi var tikt uzskatīti drīzāk par instrumentiem, kas kalpo reģionu politikas mērķiem, nevis par dzīvotspējīgu uzņēmējdarbības iespēju, kura sniedz pieņemamu peļņu no ieguldījumiem.
- 162) Treškārt, galīgo saņēmēju līmenī Iestāde novērtē, vai pasākumam ir kropļojoša ietekme uz produktu tirgiem, kuros šie uzņēmumi konkurē. Piemēram, pasākums var izkropļot konkurenci, ja tas pievēršas uzņēmumiem nozarēs, kuru darbība nav efektīva. Jo īpaši valsts atbalsta stimulēta būtiska kapacitātes palielināšanās tirgū, kura

darbība nav efektīva, varētu pārmērīgi izkropļot konkurenci, jo pārmērīgas kapacitātes radīšana vai saglabāšana varētu samazināt peļņas daļu un konkurentu ieguldījumus vai pat veicināt to iziešanu no tirgus. Tas var arī atturēt uzņēmumus no ienākšanas tirgū. Tas rada neefektīvas tirgus struktūras, kuras ilgtermiņā ir arī nelabvēlīgas patērētājiem. Ja mērķa nozares tirgus aktivitāte palielinās, parasti ir mazāk iemeslu raizēties par atbalsta negatīvu ietekmi uz dinamiskiem stimuliem, vai ka tas radīs pārmērīgus šķēršļus iziešanai no tirgus vai ienākšanai tirgū. Tāpēc Iestāde analizē ražošanas jaudas līmeni attiecīgajā nozarē, ņemot vērā potenciālo pieprasījumu. Lai Iestāde varētu veikt šādu novērtējumu, EBTA valstij ir jānorāda, vai riska finansējuma pasākums ir paredzēts konkrētai nozarei vai konkrētām nozarēm dod priekšroku pār citām.

- 163) Valsts atbalsts var neļaut tirgus mehānismiem sniegt efektīvus rezultātus, piešķirot atlīdzību efektīvākajiem ražotājiem un izdarot spiedienu uz mazāk efektīvajiem ražotājiem uzlabot un pārstrukturēt savu darbību vai iziet no tirgus. Ja neefektīvi uzņēmumi saņem atbalstu, tas var traucēt pārējiem uzņēmumiem ienākt vai paplašināties tirgū un var mazināt konkurentu motivāciju ieviest inovācijas.
- 164) Iestāde novērtē arī iespējamu nelabvēlīgu delokalizācijas ietekmi. Šajā saistībā Iestāde analizē, vai ir ticams, ka reģionālie fondi stimulē delokalizāciju EEZ teritorijā. Ja finanšu starpnieka darbības ir vērstas uz reģionu, kam netiek sniegts atbalsts un kas robežojas ar atbalstītiem reģioniem, vai vērstas uz reģionu ar lielāku reģionālā atbalsta intensitāti nekā mērķa reģionam, šādas kropļošanas risks ir izteiktāks. Reģionālam riska finansējuma pasākumam, kas vērstas tikai uz konkrētām nozarēm, arī varētu būt negatīva delokalizācijas ietekme.
- 165) Ja pasākumam ir nelabvēlīga ietekme, EBTA valstij jāapzina līdzekļi šādu kropļojumu mazināšanai. Piemēram, EBTA valsts var pierādīt, ka nelabvēlīgā ietekme būs ierobežota līdz minimumam, ņemot vērā, piemēram, kopējo ieguldījuma apmēru, saņēmēju veidu un skaitu, un mērķa nozaru iezīmes. Līdzsvarojot pozitīvo un nelabvēlīgo ietekmi, Iestāde ņem vērā arī šādu seku nozīmīgumu.

3.8. Pārredzamība

- 166) EBTA valstīm visaptverošā valsts vai reģionāla līmeņa valsts atbalsta tīmekļa vietnē jāpublicē šāda informācija:
- i) atbalsta shēmas un tās īstenošanas noteikumu teksts;
 - ii) atbalsta piešķirējas iestādes identitāte;
 - iii) kopējais EBTA valsts līdzdalības apmērs pasākumā;
 - iv) attiecīgā gadījumā – pilnvarotās struktūras identitāte un izraudzīto finanšu starpnieku nosaukumi;
 - v) ar pasākumu atbalstītā uzņēmuma identitāte, tostarp informācija par uzņēmuma veidu (MVU, neliels uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu, inovatīvs uzņēmums ar vidēji lielu kapitālu); reģions (statistikas reģionu 2. līmenī) ⁽³⁰⁾, kur atrodas uzņēmums; galvenā tautsaimniecības nozare, kurā uzņēmums veic tā darbības NACE grupas līmenī; ieguldījuma veids un summa. Šādu prasību var neievērot attiecībā uz MVU, kas nav veikuši komerciālus pārdošanas darījumus nevienā tirgū, un attiecībā uz ieguldījumiem, kas galīgajā saņēmēja uzņēmumā nepārsniedz EUR 200 000;
 - vi) attiecībā uz fiskālā riska finansējuma atbalsta shēmām – saņēmēju korporatīvo uzņēmumu identitāte ⁽³¹⁾ un saņemto fiskālo priekšrocību summa, ja tā ir lielāka par EUR 200 000. Šādu summu var sniegt EUR 2 miljonu diapazonos. Šāda informācija jāpublicē pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tā jāsauglabā vismaz 10 gadus un tai bez ierobežojumiem jābūt pieejamai plašai sabiedrībai ⁽³²⁾.

⁽³⁰⁾ Saīsinājuma "NUTS" vietā, kas lietots attiecīgajās Komisijas pamatnostādņēs, lieto terminu "statistikas reģions". Saīsinājums "NUTS" ir atvasināts no nosaukuma "Statistiski teritoriālo vienību nomenklatūra" saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Regulu (EK) Nr. 1059/2003 par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (NUTS) izveidi (OV L 154, 21.6.2003., 1. lpp.). Šī regula nav iestrādāta EEZ līgumā. Taču, lai panāktu kopējas definīcijas aizvien pieaugošajam pieprasījumam pēc statistiskās informācijas reģionu līmenī, Eiropas Savienības Statistikas birojs (*Eurostat*), kandidātvalstu nacionālie institūti un EBTA vienojās, ka statistiskos reģionus noteiks līdzīgi kā NUTS klasifikācijā.

⁽³¹⁾ Tas neattiecas uz privātā sektora ieguldītājiem, kas ir fiziskas personas.

⁽³²⁾ Šī informācija būtu regulāri jāatjaunina (piemēram, ik pēc sešiem mēnešiem), un tai būtu jābūt pieejamai formātā, uz ko neattiecas autoritātes.

3.9. Kumulācija

- 167) Riska finansējuma atbalstu kumulē ar citu valsts atbalsta pasākumu ar identificējamām attiecināmām izmaksām.
- 168) Riska finansējuma atbalstu var kumulēt ar citiem valsts atbalsta pasākumiem bez identificējamām attiecināmām izmaksām vai ar *de minimis* atbalstu līdz pat augstākajiem attiecīgajiem kopējā finansējuma griestiem, kas katra gadījuma īpašajiem apstākļiem noteikti grupu atbrīvojuma regulā vai Iestādes pieņemtā lēmumā.
- 169) EBTA finansējums, ko centralizēti pārvalda iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas iestādes EBTA teritorijā, pār kuru EBTA valstīm nav tiešas vai netiešas kontroles, nav uzskatāmas par valsts atbalstu. Ja šādu EBTA finansējumu apvieno ar valsts atbalstu, tikai valsts atbalstu ņem vērā, lai noteiktu, vai ir ievērotas paziņošanas robežvērtības un atbalsta maksimālās summas, ja kopējā attiecībā uz tām pašām attiecināmajām izmaksām piešķirtā publiskā finansējuma summa nepārsniedz visizdevīgāko finansējuma likmi, kas noteikta EBTA tiesību aktu piemērojamajos noteikumos.

4. NOVĒRTĒJUMS

- 170) Lai turpmāk nodrošinātu, ka konkurences un tirdzniecības kropļojumi ir ierobežoti, Iestāde var pieprasīt, lai konkrētas shēmas būtu ierobežota ilguma un lai tās tiktu novērtētas, pievēršoties šādiem jautājumiem:
- a) atbalsta pasākuma efektivitāte, ņemot vērā tā iepriekš noteiktos vispārējos un īpašos mērķus un rādītājus; kā arī
 - b) riska finansējuma pasākuma ietekme uz tirgiem un konkurenci.
- 171) Novērtējums var būt nepieciešams šādām atbalsta shēmām:
- a) lielām shēmām;
 - b) shēmām ar reģionālu ievirzi;
 - c) shēmām ar šauru nozares ievirzi;
 - d) shēmām, kas ir grozītas, ja grozījumi ietekmē atbilstības kritērijus, ieguldījuma apmēru vai finanšu plāna parametrus; novērtējumu var iesniegt kā daļu no paziņojuma;
 - e) shēmām, kam ir jaunas īpašības;
 - f) shēmām, kuras Iestāde pieprasa novērtēt pasākuma apstiprināšanas lēmumā, ņemot vērā tā iespējamo nelabvēlīgo ietekmi.
- 172) Novērtējums jāveic no valsts atbalsta piešķirējas iestādes neatkarīgam ekspertam, pamatojoties uz vienotu metodiku⁽³³⁾, un tas ir jāpublisko. Novērtējums jāiesniedz Iestādei pietiekami laicīgi, lai varētu izvērtēt atbalsta pasākuma darbības iespējamo pagarināšanu, un jebkurā gadījumā pēc shēmas darbības beigām. Veicamā novērtējuma precīzu darbības jomu un metodiku nosaka lēmumā, ar kuru apstiprina atbalsta shēmu. Šā novērtējuma rezultāti jāņem vērā turpmākos atbalsta pasākumos ar līdzīgu mērķi.

5. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

5.1. Riska kapitāla pamatnostādņu spēkā esības pagarināšana

- 173) Iestādes pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos, piemēros 2014. gada 30. jūnijam.

5.2. Noteikumu piemērojamība

- 174) Iestāde piemēro šajās pamatnostādnēs noteiktos principus, veicot atbilstības novērtējumu par visu riska finansējuma atbalstu, ko plānots piešķirt no 2014. gada 1. jūlija līdz 2020. gada 31. decembrim.

⁽³³⁾ Iestāde var nodrošināt šo vispārējo metodiku.

- 175) Nelikumīgi piešķirto vai pirms 2014. gada 1. jūlija piešķiramo riska finansējuma atbalstu novērtē saskaņā ar noteikumiem, kas ir spēkā atbalsta piešķiršanas dienā.
- 176) Lai saglabātu privāto ieguldītāju tiesisko paļāvību attiecībā uz riska finansējuma shēmām, kurās publiskais finansējums tiek ieguldīts privātā kapitāla ieguldījumu fondos, ar dienu, kurā nosaka saistības publisko finansējumu piešķirt privātā kapitāla ieguldījumu fondiem – kas ir finansēšanas nolīguma parakstīšanas diena –, tiek noteikta noteikumu piemērojamība riska finansējuma pasākumam.

5.3. Attiecīgi pasākumi

- 177) Iestāde uzskata, ka pašreizējo pamatnostādņu īstenošana izraisīs būtiskas pārmaiņas EBTA valstu riska kapitāla atbalsta novērtējuma principos. Turklāt, ņemot vērā ekonomisko un sociālo apstākļu pārmaiņas, šķiet, ir nepieciešams pārskatīt, vai joprojām ir pamatotas un iedarbīgas visas riska kapitāla atbalsta shēmas. Minēto iemeslu dēļ Iestāde saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas izveidošanas nolīguma 3. protokola I daļas 1. panta 1. punktu EBTA valstīm ierosina šādus pasākumus:
- a) EBTA valstīm vajadzības gadījumā būtu jāveic grozījumi savās esošajās riska kapitāla atbalsta shēmās, lai panāktu to atbilstību šīm pamatnostādnēm sešu mēnešu laikā pēc to publicēšanas dienas;
 - b) EBTA valstis ir aicinātas sniegt skaidru beznosacījuma piekrišanu šiem ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem divu mēnešu laikā pēc šo pamatnostādņu publicēšanas dienas; ja atbilde netiks saņemta, Iestāde uzskatīs, ka attiecīgā EBTA valsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.
- 178) Lai nodrošinātu privāto ieguldītāju tiesiskās paļāvības principu, EBTA valstīm nav jāveic attiecīgi pasākumi saistībā ar riska kapitāla shēmām MVU, ja saistības (uzņemoties tās finansējuma nolīguma parakstīšanas dienā) publisko finansējumu piešķirt privātā kapitāla ieguldījumu fondiem tika noteiktas pirms šo pamatnostādņu publicēšanas dienas un ja visi finansējuma nolīgumā minētie nosacījumi paliek nemainīgi. Šie finanšu starpnieki var turpināt pēc tam darboties un veikt ieguldījumus saskaņā ar savu sākotnējo ieguldījumu stratēģiju līdz finansējuma nolīgumā paredzētā termiņa beigām.

5.4. Ziņojumu sniegšana un uzraudzība

- 179) Saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 3. protokola II daļas 21. pantu saistībā ar 5. un 6. pantu Lēmumā Nr. 195/04/COL EBTA valstīm jāiesniedz Iestādei gada ziņojumi.
- 180) EBTA valstīm jāveic visu atbalsta pasākumu sīka uzskaitē. Šādā uzskaitē jābūt ietvertai visai vajadzīgajai informācijai, lai nodrošinātu, ka ir ievēroti nosacījumi attiecībā uz atbilstību un maksimālajām ieguldījuma summām. Šī uzskaitē jāglabā 10 gadus pēc atbalsta piešķiršanas dienas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Iestādei.

5.5. Pārskatīšana

- 181) Iestāde var jebkurā laikā pieņemt lēmumu pārskatīt vai mainīt šīs pamatnostādnes, ja tas ir nepieciešams ar konkurences politiku saistītu iemeslu dēļ, vai lai ņemtu vērā citas EEZ politikas iestrādes un starptautiskās saistības, norises tirgū vai jebkāda cita pamatota iemesla dēļ.
-